

ELAIUSSA SEBASTE'DEN PHOKAIA KIRMIZI ASTARLI SERAMİKLERİN
ÖN DEĞERLENDİRMESİ
*PRELIMINARY EVALUATION OF PHOKAIAN RED SLIP CERAMICS
FROM ELAIUSSA SEBASTE*

H. Asena KIZILARSLANOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi, Kastamonu Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Arkeoloji Bölümü
Assist. Prof. Dr., Kastamonu University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of
Archaeology
asenakizilarслан@hotmail.com
ORCID ID: 0000-0001-6727-8232

Rabia AKTAŞ

Dr. Öğr. Üyesi, Kastamonu Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Arkeoloji Bölümü
Assist. Prof. Dr., Kastamonu University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of
Archaeology
aktas83@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-5257-9814

OANNES

Uluslararası Eskiçağ Tarihi Araştırmaları Dergisi – International Journal of Ancient History
5/1, Mart – March 2023 Samsun
E-ISSN: 2667-7059 (Online)
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/oannes>

Makale Türü-Article Type : **Araştırma Makalesi - Research Article**
Geliş Tarihi-Received Date : **18.01.2023**
Kabul Tarihi-Accepted Date : **16.03.2023**
Yayın Tarihi - Publication Date : **29.03.2023**
Sayfalar-Pages : **315 – 364**

 : <https://doi.org/10.33469/oannes.1239089>

This article was checked by Viper or

Atf – Citation: KIZILARSLANOĞLU, H. A. – AKTAŞ, R., “Elaiussa Sebaste’den Phokaia Kırmızı Astarlı Seramiklerin Ön Değerlendirmesi”, *OANNES – Uluslararası Eskiçağ Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 5/1, Mart 2023, ss. 315 – 364.

OANNES

Uluslararası Eskiçağ Tarihi Araştırmaları Dergisi

International Journal of Ancient History

5/1, Mart – March 2023

315 – 364

Araştırma Makalesi / Research Article

Katkı Düzeyi: 1. Yazar: %50 – 2. Yazar: %50

Contribution Level: Author 1: %50 – Author 2: %50

ELAIUSSA SEBASTE'DEN PHOKAIA KIRMIZI ASTARLI SERAMİKLERİN ÖN DEĞERLENDİRMESİ

PRELIMINARY EVALUATION OF PHOKAIAN RED SLIP CERAMICS FROM ELAIUSSA SEBASTE

Dr. Öğr. Üyesi H. Asena KIZILARSLANOĞLU* – Dr. Öğr. Üyesi Rabia AKTAŞ

Öz

Dağlık Kilikia Bölgesi'nin en önemli liman kentlerinden biri olan Elaiussa Sebaste, Akdeniz ticaret sisteminde aktif bir geçiş ve durak noktası olmuştur. Kazılar sonucu tespit edilen veriler, Roma ve Geç Roma-Erken Bizans Dönemleri'nde tüm Akdeniz coğrafyasında dolaşımda olan pek çok amphora, mutfak kapları ve Kırmızı Astarlı Seramikler'den oluşan geniş bir form dizisi ile kentin ticaret merkezi olgusunu desteklemektedir. Kentin MS 4. yüzyıldan itibaren yerel üretimi olan LR1 amphoralarını dış piyasaya ulaştırabilme avantajı, uzak bölgelerden farklı ürün gruplarını temin edebilmesini kolaylaştırmıştır. Bu grupların en başında ise Kırmızı Astarlı Seramikler gelmektedir. Geç Roma-Erken Bizans Dönemleri'nde geniş bir coğrafi alanda, değişik formlarda üretilen ve yayılan bu gruba ait seramikler, bölgelerin ekonomik düzeyi ve ticaret sisteminin değerlendirilmesini

Abstract

Elaiussa Sebaste was one of the most important port cities of the Cilicia Tracheia, it was an active and transit point in the Mediterranean trade system. The data obtained as a result of the excavations supports the commercial center of the city with a wide repertoire consisting of many amphorae, kitchen and fine wares circulating in the entire Mediterranean during both the Roman and Late Roman - Early Byzantine Periods.

The advantage of being able to deliver LR 1 amphoras, which are the local production of the city since 4th century AD, to the foreign market has facilitated the supply of different product groups from distant regions. Red Slip Ware are at the top of these groups. Ceramics belonging to this group, which were produced and spread in different forms in a wide geographical area during the Late Roman-Early Byzantine Periods, facilitate

* Sorumlu Yazar / Corresponding Author.

kolaylaştırmakta ve ticari rotaların belirlenmesini sağlamaktadır.

Elaiussa Sebaste’de ele geçen, Akdeniz ticaret sistemi içerisinde yer alan farklı seramik gruplarının yayınlanması, kentin üretim, ithalat ve ihracat dinamiği konusunda daha net bilgiler verecektir. Makalenin konusunu oluşturan Phokaia üretimi kaliteli servis kapları da Geç Antik Çağ’da var olan yoğun ticari faaliyetlerin göstergesi olarak Kilikia ve Ege Bölgesi arasındaki ticari ilişkilere, Sebaste özelinde yeni bir kanıt oluşturmaktadır.

Bu bağlamda, Sebaste’de yoğun olarak kullanıldığı anlaşılan Phokaia Kırmızı Astarlı Seramikleri’nin form gruplarının saptanması ve tipolojik özelliklerinin sunulmasının yanı sıra, Elaiussa Sebaste’nin özellikle Phokaia ile ticari ilişkilerine ait veriler sunulmuştur.

the evaluation of the economic level and trade system of the regions and enable the determination of commercial routes.

The publication of different ceramic groups within the Mediterranean trade system found in Elaiussa Sebaste will provide clearer information on the production, import and export dynamics of the city. Fine ceramics produced in Phokaia, which are the subject of the article, are also a new evidence for the commercial relations between Cilicia and the Aegean Region, in Sebaste, as an indicator of the intense commercial activities that existed in the Late Antiquity.

In this context, it is aimed to determine the form groups and typological features of Phokaia Red Slip Ware, which are understood to have been used extensively in Elaiussa Sebaste and It is aimed to reach preliminary results on the commercial relations of Elaiussa Sebaste, especially in Phokaia productions.

Anahtar Kelimeler: Elaiussa Sebaste, Kilikia, Phokaia Kırmızı Astarlı Seramikleri, Geç Roma–Erken Bizans Dönemi, Ticaret.

Keywords: Elaiussa Sebaste, Cilicia, Phokaia Red Slip Ware, Late Roman–Early Byzantine Period, Trade.

Extended Abstract

Elaiussa Sebaste, one of the most important port cities of the Cilicia Tracheia is located in Mersin. The city, which was an active and transit point in the Mediterranean trade system during the Roman Period with its two ports, added amphora production to these activities after the 4th century AD, and became a market where local products were delivered to the foreign market. The data obtained as a result of the excavations supports the commercial center of the city with a wide repertoire consisting of many amphorae, kitchen and jugs high in quality circulating throughout the entire Mediterranean during both the Roman and Late Roman-Early Byzantine Periods.

During the Roman Period, a systematic trade network was established in the Mediterranean. During the Late Roman-Early Byzantine Period, when functionality was at the forefront compared to their production, local productions in basic foods came to the fore, and amphorae, the most important packaging of these products, started to create new markets with the

effect of the changing political structure. During this new period, Elaiussa Sebaste, which had a place within the commercial system, became an amphora production center and its economic development was reshaped during the Late Antiquity. The advantage of being able to deliver the amphorae of its own production to the foreign market has made it easier to procure different product groups from distant regions. At the forefront of these groups are Red Slip Ware.

The Phokaian production fine wares, subject to this article, are a new evidence for the commercial relations between Cilicia and the Aegean, in Sebaste, as an indicator of the intense commercial activities that existed in the Late Antiquity. Phokaia Red Slip (Late Roman C) Wares, were widely found in many parts of the Eastern Mediterranean from the middle of the 5th century AD to the beginning of the 7th century AD. Although the first productions were withdrawn as early as the beginning of the 4th century AD, regular imports were found to increase around the end of the 4th- the beginning of the 5th century AD.

Elaiussa Sebaste, which started to produce Proto LRA1 amphora towards the end of the 4th century AD, with the advantage of the trade network it created, it developed economically and added the productions of different regions to its consumption repertoire. In this context, Phokaia Red Slip Ware, according to its spreading network is understood to be one of the fashion productions of the period, are observed intensely among the Sebaste finds. Within the scope of the article, although Phokaia productions obtained from only certain buildings and contexts of the city were evaluated, it was understood that Phokaian productions were intense among the artefacts examined.

In the examined groups, there are early productions related to Çandarlı. Forms 3, 10, 1 and 2 constitute the densest forms, respectively, among all evaluated material groups. Although the forms are mostly composed of undecorated samples, a small number of print decorated productions are also seen. In addition to a small number of floral and geometric decorations, cruciform monograms, which are more common in late productions, are seen intensely among the print decorations. Based on both form and ornamental features, the historical range of materials covers a wide period from the end of the 4th century AD to the beginning of the 7th century AD. Considering the variations of all forms and looking at the historical process supported by statistical data, the existence of productions of the 5th-6th century AD also coincides with the period when the city produced intense amphorae. This process shows parallelism with all other regional productions detected in the city.

The fine wares produced in Phokaia, evaluated within the scope of the article, provide new evidence supporting the dynamics of production, import and export within the Mediterranean trade system, which is also documented with different ceramic groups in the Late Roman-Early Byzantine Period of Elaiussa Sebaste. In this context, it is aimed to determine the form groups and present the typological features of Phokaia Red Slip Wares, which are understood to have been used extensively in Elaiussa Sebaste, as well as to

reach preliminary results regarding the commercial relations of city, especially in Phokaia productions.

Giriş

Kazılarına 1995 yılında başlanan Elaiussa Sebaste antik kentinde şimdiye kadar yapılan kazı çalışmalarında farklı işlevselliği olan pek çok kamusal yapı açığa çıkarılmıştır.¹ Bu yapılar, sonradan bazilikaya dönüştürülmüş olan agora, hamam yapıları ile kentin Geç Roma-Erken Bizans Dönemi'ndeki yeni yapılaşma sürecini temsil eden Bizans sarayı, üretim ve zanaat alanı gibi yapı ve yapı komplekslerinden oluşmaktadır. Makale kapsamında çalışılan malzemenin seçildiği bu kent yapıları, Roma Döneminden Erken Bizans'a kadar geçen süreç içerisinde kullanıldığından dolayı bazı tabakalarda tahribat oluşmuştur. Bu tabakalara rağmen, tüm seramik grupları değerlendirildiğinde, Geç Roma-Erken Bizans Dönemine tarihlenen malzemenin yoğun olduğu belirlenmiştir. Buna bağlı olarak seramiklerin tarihlendirilmesinde buldukları tabaka ve birlikte ele geçtiği diğer malzeme grupları da dikkate alınmıştır.

Phokaia Kırmızı Astarlı Seramikleri (LRC) mikalı, kırmızı hamurlu, kırmızı astarlı;² bezeme anlayışında rulet, hayvan motifleri, haç gibi baskı bezemelerin yoğun olarak görüldüğü, az sayıda form çeşitliliğine sahip olan bir gruptur.³ Üretim merkezine bağlı olarak Anadolu'da yoğun olarak Ege Bölgesi ve çevresinde gözlemlenen grup, oldukça geniş bir bölgeye yayılmıştır.⁴

Bu çalışmanın amacı, Elaiussa Sebaste'de bulunan Phokaia üretimi Kırmızı Astarlı Seramikleri'nin değerlendirilmesi yapılarak, bölge arkeolojisi için yeni veriler oluşturulmasıdır. Bugüne kadar Elaiussa Sebaste kazılarından ele geçen ve çalışılan pek çok seramik grubu gibi Phokaia üretimleri de kentin ticari ilişkilerinin daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır. Bu bağlamda, Elaiussa Sebaste'de ele geçen Phokaia Kırmızı Astarlı Seramikleri'nin form gruplarının saptanması ve tipolojik özelliklerinin sunulmasına ek olarak, kentin özellikle Phokaia üretimleri özelinde ticari ilişkilerine dair ön sonuçlara ulaşılması amaçlanmaktadır.

Yedi farklı yapı kompleksinden⁵ seçilen ve toplamda 443 adet malzemenin istatistiksel olarak değerlendirildiği bu makalede (Grafik 1), 69 parça katalog içerisine dahil edilmiştir. Buluntuların bir bölümünün stratigrafik olarak karışık kontekstlerden ele geçmiş olmaları nedeniyle,

¹ Equini-Schneider, 1998; Equini-Schneider, 2003; Equini-Schneider, 2010; Polosa - Kızılarşlanoğlu vd., 2019.

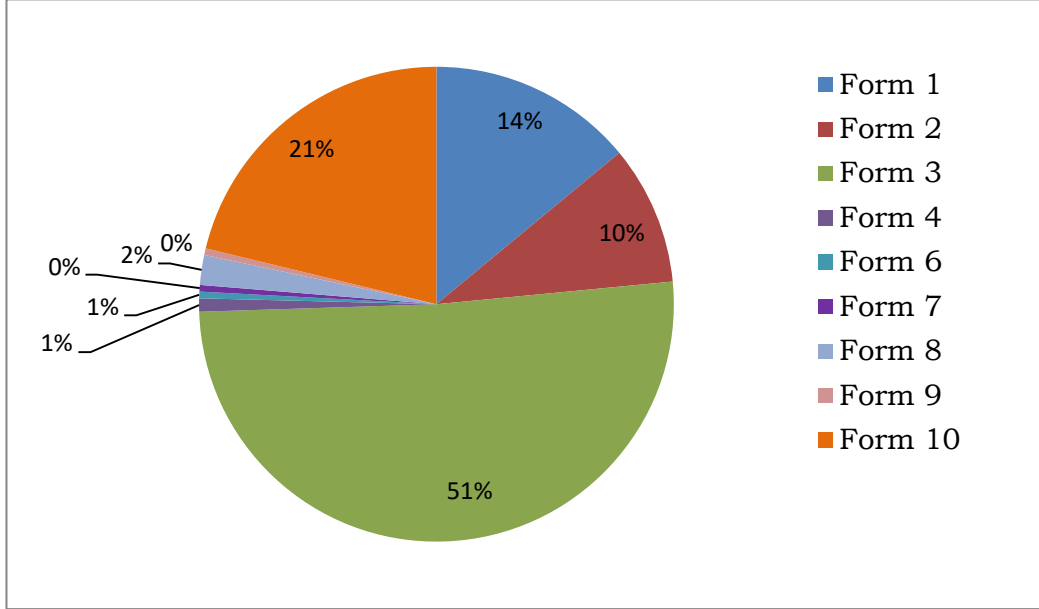
² Waage, 1933: 298; Waage, 1948: 51-52; Hayes, 2008: 84; Hayes, 1972: 324.

³ Hayes, 1972: 323; Waage 1948, 56-58; Berndt, 2003: 33; Fırat, 2015: 161-178; Uğuz, 2015; Civelek, 2021: 41-65.

⁴ Hayes, 1972: 368; Schrunk, 1984; Opait, 1991: Roberts – Albarella, vd., 1993; 165-216; Hayes, 2008: 83-86; Ladstätter - Sauer, vd., 2005: 143-201; Erol, 2011; Tekocak, 2013: 161-171; Mimaroglu, 2019: 73-97; Civelek, 2021: 41-65, Fig.1; Yıldız, 2022: 117-142.

⁵ ISOI: Ada I- Bizans Sarayı; ISOII: Ada II- Üretim ve Zanaat alanı; PT: Küçük Hamam; ISN: Promontoryum; AP: Agora; CW: Yuvarlak Yapı; CW-MN: Yuvarlak Yapının Kuzeyi.

örnekler morfolojik özellikleri, tipolojik gelişimleri ve analogi yolu ile tarihlendirilmiştir.

Grafik 1: Elaiussa Sebaste Phokaia Kırmızı Astarlı seramiklerinin genel dağılımı

Değerlendirmeye alınan 69 örnekten 11'i Hayes⁶ tarafından F1 olarak sınıflandırılmış olan tabaklardır. Hayes Form 2 grubu, 10; Form 3 grubu 18; Form 10, 11 parça ile temsil edilmektedir. Söz konusu dört grubun (F1-3, 10) dışında, az sayıda F4, 6-9 formları tespit edilmiştir. Söz konusu formlar dışında, grupları net olarak saptanamamış olan kaide ve bezemeli gövde parçaları bulunmaktadır. Çalışılan tüm seramik malzeme, ele geçtiği tabaka, konteks verileri ve bunun dışında tipolojik, analogik çalışmalar dikkate alınarak tarihlendirilmiştir.⁷

E.Sebaste LRC/F1⁸

İncelenen seramikler arasında, 62 adet dik ağızlı tabak (F1) örneği tespit edilmiştir (Fig.1-2, 9-Kat.No.1-11).⁹ Ancak malzemeler arasında birbirine benzer formların yoğunlukta olmasına bağlı olarak, makale kapsamına 11 adet parça alınmıştır. Astarın genel olarak kırmızı tonunda olduğu gözlemlenmekle birlikte, fırınlamaya bağlı olarak özellikle ağız kısmında daha koyu tonlar tespit edilmiştir. Buluntuların tarihlendirilmesi yapılırken tabaka verileri de dikkate alınmıştır.

⁶ Hayes, 1972.

⁷ Form gruplarının anlatımı sonunda verilen tarihlendirme bilgisinde tekrar olmaması adına tabaka verileri yeniden vurgulanmamıştır.

⁸ Formların adlandırılmasında bulunan "E.Sebaste" ifadesi, kentin tipolojik sınıflandırılmasında kullanılmaya başlanan ve sürekliliği olacak bir ifadedir. E.Sebaste, "Elaiussa Sebaste'de bulunan" anlamını vermektedir. Bu ifade ile birlikte Phokaia üretimlerinin literatürde genel kabul edilmiş olan Late Roman C (LRC) kısaltmasına ek olarak, Hayes'in (1972) yapmış olduğu form sınıflandırması (Form=F1, F2 vd.) ve alt tiplerinin (A, B vd.) isimleri kullanılmıştır.

⁹ Hayes, 1972: 325-327; Anselmino - Carandini, vd., 1981: 231-232.

Bu grupta, erken seri arasında yer alan Kat.No.1, ince ve dik ağızlı, keskin dudaklı, ağızdan gövdeye belirgin geçişlidir. Diğer kentlerden çıkan paralel örnekler,¹⁰ ele geçtiği tabaka verileri ve Kat.No.1'in tipolojik özellikleri de dikkate alındığında, Sebaste örneği, F1A erken seri içinde, MS 4. yüzyılın başına tarihlendirilmektedir. Kat.No.2 ise daha kalın cidarlı, düz dudaklı ve hafif içe dönük ağızlıdır. Daha yaygın bir form olan Kat.No.2'nin paralel tipleri de genel sınıflandırmalar içinde yerini almaktadır.¹¹ Benzerleriyle karşılaştırıldığında Kat.No.2, F1A grubu içinde, MS 4. yüzyılın sonu - MS 5. yüzyılın başına tarihlendirilmiştir.

Kat.No.3, ilk iki örneğe göre daha kısa ve kalın ağızlıdır. Bu tip örnekleri bulunan F1B tipi, F1A ile yakınlık sergilemekle birlikte, ağızın daha kısa ve kalın olduğu görülmektedir. Buna bağlı olarak, formun tipolojik yapısı ve paralel örnekleri bir bütün olarak değerlendirildiğinde,¹² Kat.No.3, F1B olarak, MS 4. yüzyılın sonu - 5. yüzyılın başına ait olmalıdır.

Kat.No.4, hafif içe dönük kısa ağızlı, konik daralan gövdeli, halka kaidelidir. Ağızdan gövdeye geçişte keskin açığa sahip olmakla beraber, içte gövdeye geçiş bir set ile verilmiştir. Kat.No.5 de aynı profile sahiptir. Ancak ağız iç kısmındaki set daha belirgindir. Örneklerin ele geçtiği tabaka verilerine ek olarak paralel örnekler¹³ ve formun tipolojik özellikleri birlikte değerlendirildiğinde, Kat.No.4 ve 5, F1C grubu içinde, MS 5. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmiştir.

Kat.No.6, basit ağızlı, hafif dışbükey profilli gövdeli ve sığ halka kaidelidir. Kat.No.7 de benzer bir ağız yapısına sahip iken dışta hafif açığı yapmaktadır. Bu iki örneğin paralel örnekleri çok sayıda kentte ele geçmiştir.¹⁴ Kase formuna sahip olan Kat.No.8, Kat.No.6 ve 7'ye göre daha konik bir gövde yapısına sahiptir ve dış yüzünde sığ bir yiv yer almaktadır.¹⁵ Bu ağız parçası her ne kadar diğer iki örneğe göre daha düz dudaklı olsa da paralel örnekler ve genel form yapısı dikkate alınarak F1D grubu içinde değerlendirilmiştir. Diğer kentlerde tespit edilen örnekler ve tipolojik gelişim temel alınarak Kat.No.6, 7 ve 8, MS 5. yüzyılın ikinci yarısı sonrasına tarihlendirilmiştir.

F1D grubu daha çok basit ağızlı örneklerden oluşuyor olsa da hafif omurgaya sahip olan bazı örnekleri de bulunmaktadır. Bu örnekler arasında sayılabilecek olan Kat.No.9 da kase formunda olup, biraz daha kalın cidarlı ve hafif omurgalıdır. Birebir örnekler olmamakla birlikte bu tip kase versiyonları az sayıda kette karşımıza çıkmaktadır.¹⁶ Ayrıca, örneklerin sınıflandırması genel olarak F1D olarak tanımlansa da F1D/F3 geçiş formu olarak

¹⁰ Aktaş, 2018: Kat. No. 242; Ayaz, 2014: Lev. 28, No. 122; Gürbüzler, 2018: Fig. 18, No. 8.

¹¹ Hayes, 2008: No. 1231; Aktaş, 2018: Kat. No. 245; Gassner, 1997: Taf. 44, No. 535-536; Pröttel, 1996: Taf. 53, No. 5; Berndt, 2003: Taf. 13, TS 148; Şahin, 2020: Abb. 11, No. 14.

¹² Berndt, 2003: Taf. 13, TS 150; Heath - Tekkök 2007-2008: 71, No. 6; Opait, 1985: Abb. 1, No. 2; Doğer, 2007: Pl. IIa; Opait, 1996: Pl. 56, No.12.

¹³ Dello Preite,1997: Tav. XVIII.3; Aktaş, 2018: Kat. No. 258, 260; Ladstätter – Sauer, vd., 2005: Taf. 1, No. 1-3; Σταύρος, 2008: 56, 58, 61, No. 115-116, Tot. 23, Tab. 12, Fig. 11.

¹⁴ Dello Preite, 1997: No. 10-13, Tav. XVIII.10, XIX.2-3; Ladstätter – Sauer, vd., 2005: Taf. 1, No. 9-13; Turnovsky, 1998: 30-31; Σταύρος, 2008: 62-63, No. 118-122, Tot. 24, Tab. 13, Fig. 11; Şahin, 2020: Abb. 11, Nr. 15; Robert – Albarella, vd., 1993: Fig. 6, No. 20.

¹⁵ Anderson-Stojanovic, 1992: 59-60, Pl. 46, No. 396.

¹⁶ Aktaş 2018, Kat. No.262-265.

gruplananlar da vardır.¹⁷ Ancak E.Sebaste örnekleri daha çok F1D grubuna yakınlık gösterdiği için bu grup içinde, MS 5. yüzyılın üçüncü çeyreğine tarihlendirilmiştir.

Kaide parçaları olan Kat.No.10 ve 11, genel profilleri birbirine benzemekle birlikte, Kat.No.11'in kaidesinin iç kısmında iki adet set bulunmaktadır. Kat.No.10'un F1 tabaklarının erken örneklerinden olduğu, Kat.No.11'in ise hem küçük kaide çapı hem de astar yapısı ile F1 grubu içinde sınıflandırılan daha geç kase tiplerine ait olduğu düşünülmektedir.¹⁸

E.Sebaste LRC/F2

Phokaia Kırmızı Astarlı Seramikleri içinde sıklıkla karşılaşılan formlardan bir diğeri F2 tabaklarıdır.¹⁹ Form olarak geniş ağız tablalı, sığ gövdeli ve yalancı kaidelidir (Fig.2-3, 10 – Kat.No.12-21). Bazı örneklerin ağız kısmında, üretim hatasına bağlı olarak, koyu kırmızı ve siyah tonlar görülebilmektedir. Form çeşitliliğinin az olduğu gruptan makale kapsamına farklılık arz eden 10 örnek alınmıştır. F2 grubuna dahil edilen buluntuların tarihlendirilmesi yapılırken tabaka verileri de dikkate alınmıştır.

Kat.No.12-13, hafif içe eğimli, geniş ağız tablalı ve ağızdan gövdeye geçiş keskindir. Kat.No.12-13 ile benzer tipler Hayes tarafından, F2A olarak gruplandırılmıştır.²⁰ Diğer kentlerde ele geçen F2A örnekleri, MS 4. yüzyılın ikinci yarısı - 5. yüzyılın ilk yarısına verilmiştir.²¹ Buna bağlı olarak iki örneğin tipolojik özellikleri ve diğer antik kentlerde ele geçen benzerleri temel alındığında, parçalar F2A olarak MS 4. yüzyılın ikinci yarısı - 5. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmiştir.

Kat.No.14 dar ağız tablalı ve ağızdan gövdeye keskin geçişlidir. Kat.No.15 ise yine dar ağız tablalı olmakla beraber, ağız tablası daha düzdür ve gövdeye belirgin dönüş görülmektedir. Kat.No.14-15, F2B olarak MS 4. yüzyılın sonu – 5. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmiştir.²²

Kat.No.16 ağız üzerinde belirgin iki set yer alan, geniş ağız tablalıdır. Kat.No.17'de ise setler daha sığ olmakla birlikte, gövdeye geçişteki kavisin

¹⁷ Arsen'eva – Tatyana, vd., 2003, 430-432, fig. 14-15, 17.

¹⁸ Aktaş, 2018: Kat. No. 242, 253; Berndt, 2003: Taf. 14, No. 161; Hayes, 2008: Fig. 37, No. 1231; Roberts – Albarella, vd., 1993: Fig. 6, No. 18a-b, 19.

¹⁹ Hayes, 1972: 327-329; Hayes, 2008: 87, 238.

²⁰ Hayes, 1972: Fig. 66, No. 1-2; Hayes, 2008: Fig. 37, No. 1237-1238.

²¹ Aktaş, 2018: Kat. No. 272-276; Berndt, 2003: Taf 14, No. TS 162-TS 164; Dello-Preite, 1997: Kat. No. 17-18, XIX, No. 7-8; Ladstätter – Sauer, vd., 2005: Taf. 1, No. 16; Doksanaltı, 2006: No. 241, 349-350, K211; Schrunck, 1984: Pl. 24, 328; Abadie-Reynal – Sodini, 1992: Fig. 3, CF 58-59; Ergürer, 2016: Fig. 4, No. 71; Hayes – Harrison, vd., 1965: D.2; Tekocak, 2013: Fig. 6.4; Tekocak, 2006: No. 66; Uğuz, 2015: Çiz 4, No. 18-19; Yıldız, 2022: Fig. 4-8; Kenrick, 1985: Fig. 71, 687.1.

²² Hayes, 2008: Fig. 37, No. 1239-1240; Dello-Preite, 1997: 1, Kat. No. 19-20, XIX, No. 9-10; Aktaş, 2021: Fig. 9, Kat. No. 12; Gassner, 1997: Taf. 45, No. 540-543; Ladstätter - Sauer, vd., 2005: Taf. 1, No. 14-15; Zelle, 2003: Abb. 6, No. 2 (1346), 1 (1348), 4 (1363), 8 (1364); Tekocak, 2013: Fig. 6.5; Tekocak, 2006: 10, No. 67.

ortadan kalktığı görülmektedir. Kat.No.16-17, F2C olarak MS 4. yüzyılın sonu - 5. yüzyılın ortasına tarihlendirilmiştir.²³

Kat.No.18, hafif eğimli ağız tablası ve keskin açılı gövdeye sahiptir. Kat.No.19'da gövdede neredeyse konik bir profil varken, ağız üçgen profil almıştır. Bu özellikleri ve paralel örnekler temel alınarak Kat.No.18-19, F2D olarak MS 400 ve sonrasına tarihlendirilmiştir.²⁴

Kat.No.20 oturma düzlemi geniş, alçak kaideli iken, Kat.No.21 daha üçgen bir yapıya sahip alçak kaidelidir. Kat.No.20, morfolojik olarak F2A-C ile uyumludur. Kat.No.21 ise F2B tipi ile benzerlik göstermektedir. Bu iki örnek de MS 4. yüzyılın sonu - 5. yüzyılın içine tarihlendirilmiştir.²⁵

E.Sebaste LRC/F3

F3 olarak gruplandırılan omurgalı tabaklar/kaseler Sebaste Phokaia seramik grubu içinde en yoğun gruplardan birini oluşturmaktadır. Makale kapsamında incelenen alanlarda 226 adet örnek tespit edilmiştir (Fig.11). Makale kapsamında ise 18 parça değerlendirilmiştir (Fig.3-5, Kat.No.22-39). F3 grubu içerisinde yer alan örnekler tarilendirilirken tabaka verileri de dikkate alınmıştır. Astarı genel olarak kırmızı olmakla beraber, fırınlamaya bağlı olarak özellikle ağız kısımlarında siyah ve tonları görülmektedir. Bezeme olarak dört örneğin ağız kenarında, rulet bezeme; bir örneğin tondosunda lotus tomurcuğu; dört örneğin tondosunda ise haç monogramı yer almaktadır.

Kat.No.22-23, dışa dönük dudaklı, omurgalı, hafif dışbükey kavisli gövdeli, alçak kaideli bir yapıya sahiptir. Erken seri içinde sayılan F3A tipine ait olan Kat.No.22-23, MS 400-450 yılları arasına tarihlendirilmiştir.²⁶

Kat.No.24-25 yüksek ağızlı, düz dudaklı ve küçük omurgalıdır. Kat.No.26-27 kısa ve kalın ağızlı, daha belirgin omurgalı ve dudak hafif dışa eğimlidir. Üç örneğin ağız kenarında rulet bezeme bulunmaktadır. Hayes F3B olarak tanımlanan gruba ait olan Kat.No.24-27, MS 5. yüzyılın ikinci yarısına tarihlendirilmiştir.²⁷

Kat.No.28-30 yüksek ağızlı ve yuvarlatılmış omurgalı ve alçak halka kaidelidir. İki örneğin tondosunda baskı bezeme haç monogramı yer alırken (Kat.No.28-29), bir örnekte (Kat.No.30) koşan tavşan betimlemesi

²³ Hayes, 2008: Fig. 37, No. 1242; Aktaş, 2018: Kat. No. 281-283; Gassner, 1997: Taf. 45, No. 549-550; Doğer, 2007: 99-100, Pl. 2; Ergürer, 2016: Fig. 4, No. 72-76; Domzalski - Smokotina, 2020: 626, puc. 8, No. 9; Uğuz, 2015: Çiz. 7, No. 29; Fırat, 2015: Fig. 2, 2C.

²⁴ Hayes, 2008: Fig. 38, No. 1246-1257; Gassner, 1997: Taf. 45, No. 547-548.

²⁵ Berndt, 2003: Taf. 15, No. TS 165; Gürbüz, 2018: Fig. 13, No. 12-13; Tekocak, 2013: Fig. 6.6; Tekocak, 2006: No. 68-69; Uğuz, 2015: Çiz. 5-7, No. 20-21, 24-26, 28.

²⁶ Hayes, 2008: Fig. 38, No. 1250-1251; Roberts – Albarella, vd., 1993: Fig. 7, No. 22 b-c; Ladstatter - Sauer, vd., 2005: Taf. 5-6, No. 64-65, 78; Martin, 1998: Fig. 3, No. 32; Gassner, 1997: Taf. 47, No. 576; Berndt, 2003: Taf. 35, TS 452; Dello-Preite, 1997: Kat. No. 27, Tav. XX, No. 5; Schrunck, 1984: Pl. 26, No. 352; Opait, 1996: Pl. 56, No. 6; Doğer, 2007: Pl. III, Hayes F3a.

²⁷ Dello-Preite, 1997: Kat. No. 30, 34, Tav. XX, No. 8, XXI, No. 1; Çelem, 2009: Y.Ç. 58; Ergürer, 2012: Kat. No. 273, Lev. 125-126; Adak-Adıbelli, 2006: 191, Lev. 23, No. 227; Doğer, 2007: Pl. III, Hayes F3b-c; Hayes - Harrison, 1965: No. 5; Erol - Tamer, 2020: Resim 2, No. 3; Aktaş – Sezgin, vd., 2019: Fig. 3, Kat. No. 17; Öz, 2022: Kat. No. 5, Lev. 1, No; Mitsopoulos Leon, 1991: Taf. 197, M4; Conrad, 2007: Abb. 22, No. 1123.

bulunmaktadır. Kat.No.31'de üçgen profilli omurga görülmektedir. Hafif dış bükey kavisle devam eden gövde, alçak halka kaide ile sonlanmaktadır. Tondosunda bir sıra lotus tomurcuğu yer almaktadır. Kat.No.28-31 form açısından F2C gurunda yer almaktadır.²⁸ Bezeme özellikleri açısından ise bitkisel bezemeli örnekler (lotus tomurcuğu) grup IIA-B;²⁹ hayvan motifleri çoğunlukla Hayes grup II ve III'ün erken versiyonları;³⁰ haç monogramlı örnekler ise Hayes grup III³¹ içinde sınıflandırılmıştır. Söz konusu örneklerin hem form hem de bezeme özellikleri birlikte değerlendirildiğinde, Kat.No.28-31 MS 5. yüzyılın ikinci yarısına tarihlendirilmiştir.

Kat.No.32'de ağız kısalmakla birlikte, form daha ince cidarlıdır. Ağız dış yüzünde yer alan rulet bezeme derin olarak yapılmıştır. Keskin omurga altında ise bir set yer almaktadır. Derin gövdenin dış yüzü oldukça belirgin yivlerle şekillendirilmiştir. F3D tipi olarak gruplanan bu tabaklar hafif eğimli ağız yapısına ve belirgin olarak dışa dönük dudak yapısına sahiptir. Ayrıca hemen hemen hepsinde derin rulet bezeme kullanılmaktadır. Kat.No.32'nin ağız profili ile uyumlu tipler, nadir olan F3D tipi içinde verilmiş ve MS 5. yüzyılın üçüncü çeyreğine tarihlendirilmiştir.³²

Kat.No.33'te ağız kenarı iyice kısılmış ve kalınlaşmıştır. Bu tip örnekler F3D ve E gruplarının devamı olarak görülen F tipi olarak sınıflandırılmıştır. Bunun yanı sıra omurga belirgin bir şekilde sarkmış ve yuvarlak bir profil almıştır. Bu özellikler ve paralel örnekler dikkate alınarak, Elaiussa Sebaste örneği F3F olarak MS 6. yüzyılın başına tarihlendirilmiştir.³³

Kat.No.34-35 kalın ve kısa ağızlı, Kat.No.36 ise kalın ve üçgen profilli ağızlıdır. Bu üç örnek içinde Kat. No. 34 kalın ve kısa ağız yapısı ile F3G tipleri arasında yer almaktadır. Kat.No.35-36 ise F3H grubu ile uyumludur. H grubunda form diğer tiplere göre oldukça kaba yapılmıştır. Bu kapsamda Kat.No.34, F3G tipleri arasında MS 6. yüzyılın başına;³⁴ Kat.No.35-36, F3H tipi ile uyumlu olarak MS 6. yüzyılın ikinci yarısına tarihlendirilmiştir.³⁵ Ayrıca, Kat.No.35'e benzeyen örneklerin F10 tipine geçiş formları olduğu düşünülmektedir.³⁶

Kat.No.37-39 örnekleri alçak halka kaideli olup, Kat.No.39'un tondosunda, kolları altında iki pandantif bulunan haç monogramı yer almaktadır. Kat.No.37'de ise çift konturlu haç görülmektedir. Bu tip haç motifleri Hayes Grup III olarak sınıflandırılmıştır.³⁷ Kaide profilleri küçük

²⁸ Berndt, 2003: Taf. 24, TS 297-300; Erol - Tamer, 2020: Resim 2, No. 4; Öz, 2022: Kat. No. 11, Lev. 2.6; Ergürer, 2016: Fig. 5, 82-83; Tekocak, 2006: Lev. 11: 70-71; Williams, 1989: Fig. 22: 269, 270; Kavaz-Kındıgılı, 2020: Fig. 2, Kat. No. 10; Ok - Dumankaya, 2022: Kat. No. 30-31, Fig. 7; Tosun, 2020: Res.3; Öz, 2022: Kat. No. 7, Lev. 2.2; Kenrick, 1985: Fig. 71, No. 688.4-5.

²⁹ Hayes, 1972: Fig.731-m; Adak-Adıbelli, 2006: Lev. 27, 308; Uğuz, 2015: Çiz. 9, No. 39.

³⁰ Hayes, 1972: Fig. 74, No. 35r.

³¹ Hayes, 1972: Fig. 79, No. 72h.

³² Hayes, 2008: Fig. 39, No. 1274D; Ergürer, 2016: Fig. 5, 90; Zelle, 2003: Abb. 7.1.

³³ Hayes, 2008: Fig. 39, No. 12; Berndt, 2003: Taf. 30, TS 372.

³⁴ Erol - Tamer, 2020: Res. 2.7; Ergürer, 2016: Fig. 5, 95; Adak-Adıbelli 2006: Lev. 25, No. 26.

³⁵ Hayes, 2008: Fig. 40, No. 1297-1298; Erol - Tamer, 2020: Res. 2, Form 8; Öz, 2022: Lev. 5, No. 3-6.

³⁶ Hayes, 2008: 84, 243.

³⁷ Hayes, 1972: Fig. 78, No. 67.j, Fig. 79, No. 71.b-e.

nüanslarla birlikte, hemen hemen tüm tipler de karşımıza çıkmaktadır. Buna bağlı olarak kaide örnekleri incelenirken, anolojik veriler ve bezeme öğeleri referans alınmıştır. Hem bezeme özellikleri hem de paralel örnekler³⁸ temel alındığında bu üç örnek MS 5. yüzyılın sonu - 6. yüzyılın başına tarihlendirilmiştir.

E.Sebaste LRC/F4

Çalışmada değerlendirilen Phokaia formları arasında yoğun olmayan F4'ten katalogda yalnızca iki örneğe yer verilmiştir (Fig.5, 12 - Kat.No.40-41). Genel olarak derin çanak olarak tanımlanan³⁹ ve oldukça belirgin bir profile sahip olan tabaklar, nadir de olsa farklı bölge kentlerinde tespit edilmiştir.⁴⁰ Anoloji verilerinden yola çıkılarak Sebaste buluntuları MS 6. yüzyıla tarihlendirilmiştir.

E.Sebaste LRC/F6

Buluntular arasında sadece iki ağız parçası tespit edilmiş olan bu gruba ait örnekler (Fig.6, 12 - Kat.No.42-43) sığ kase veya derin tabak olarak tanımlanmaktadır.⁴¹ Antik kentlerde az sayıda örneği tespit edilen tip,⁴² MS 5. yüzyılın sonu - 6. yüzyılın başına tarihlendirilmiştir.

E.Sebaste LRC/F7

F6 gibi sadece iki adet ağız parçası tespit edilen bu gruba ait tabakların dışa dönük, kalınlaştırılmış ağız kenarının üst kısmında, küçük, dik bir çıkıntı yer almaktadır (Fig.6, 12 - Kat.No.44-45).⁴³ MS 6. yüzyıla tarihlendirilen⁴⁴ form için diğer merkezlerde de Hayes'in yapmış olduğu tipolojik sınıflandırma referans alınarak tarihleme yoluna gidilmiştir.⁴⁵ Bu verilerden yola çıkılarak Sebaste buluntuları MS 6. yüzyıla tarihlendirilmiştir.

E.Sebaste LRC/F8

Elaiussa Sebaste buluntuları arasında F8 örnekleri, sınırlı sayıdadır (Fig.6, 13 - Kat.No.46-48).⁴⁶ Üç adet örneği değerlendirilmiş kaselerden ikisi ağız kenarı, biri kaide parçasıdır. Kat.No. 46'nın ağız kenarı, tipik formlara göre daha kalın ve üzerinde hafif bir bombe ile verilmişken, Kat.No.47'de net bir yiv olmasa da bir hareketlilik gözlenmektedir. Formun benzerleri genel olarak MS 5. yüzyılın ikinci yarısı - 6. yüzyıl başları arasına

³⁸ Martin, 1998: Fig. 3, Form 3E, No. 14; Berndt, 2003: Taf. 38, TS 499; Hayes, 2008: Fig. 39, No. 1270, 1276, 1281.

³⁹ Hayes, 1972: Fig. 69, No. 1; Hayes, 2008: Fig. 41, No. 1299.

⁴⁰ Ayaz, 2014: Lev. 49, 202-203; Ladstätter – Sauer, 2005: Taf. 6, 78 – 8; Abadie Reynal – Sodini, 1992: Fig. 7, CF107; Martin, 1998: Fig. 4, No. 1; Iliescu – Bottez, vd., 2017: Pl. XI, 3; Adak-Adibelli, 2006: Lev. 27, 295-300; Başaran – Ergürer, 2012: Fig. 9, Kat. No. 21.

⁴¹ Hayes, 1972: 340-341, Fig. 70.

⁴² Ayaz, 2014: Lev. 51, 208; Ladstätter – Sauer, vd., 2005: Taf. 7, 84-86; Gürbüzler, 2018: Fig. 15, 45-46; Ergürer, 2015: Resim 8, Kat. No. 52-53; Opaıt, 1991: Pl. 43 – Kat. No. 277-278; Opaıt, 1996: Pl. 58 / 3-4; Yıldız, 2022: Fig. 5, 36; Iliescu – Bottez, vd., 2017: Pl. XI, 10, 11.

⁴³ Fırat, 2015: 171, Fig. 7.

⁴⁴ Hayes, 1972: Fig. 70, F7-1; Hayes 2008: Fig. 41, No. 1313.

⁴⁵ Martin, 1998: Fig. 4, Form 7, No. 1; Gassner, 1997: Taf. 48, No. 579; Aktaş, 2018: Kat. No. 347; Gürbüzler, 2018: Fig. 15, 47; Ergürer, 2015: Res. 8, 52-53.

⁴⁶ Hayes 1972: Fig. 70, F8.

tariflendirilmiştir.⁴⁷ Sebaste örnekleri de tipolojik özellikleri ve analogik çalışmalar aracılığıyla MS 5. yüzyılın ikinci yarısı - 6. yüzyıl başlarına tarihlendirilmiştir.

E.Sebaste LRC/F9

Katalog içerisinde bir örnekle temsil edilen F9, (Fig.6, 13 – Kat.No.49) dik ağız kenarlı, iç kısımda hafif çıkıntısı olan küçük kasedir. Form 1 ile benzerlikleri olan, yapılan tipolojik sınıflandırmada 1'den ziyade 9 ile ilişkili olduğu belirtilen kase, Hayes tarafından MS 520 – 600'e tarihlendirilmiştir.⁴⁸ Ağız kenarından gövdeye geçişi keskin şekilde verilen kase, bu hattın açısından dolayı sığ bir form kazanarak tipik örneklerden ayrılmaktadır. Formun paralel örnekleri MS 6. yüzyıla tarihlendirilmiştir.⁴⁹ Sebaste örneği de MS 6. yüzyılın yarısına tarihlendirilmiştir.

E.Sebaste LRC/F10

F10 grubu Phokaia Kırmızı Astarlı Seramikleri içinde F3 grubundan sonra en yoğun grubu oluşturmaktadır.⁵⁰ Makale kapsamında değerlendirilen alanlardan ele geçen 94 adet örnek incelenmiş (Fig.14) ve çalışma kapsamında, 11 farklı parça değerlendirilmiştir (Fig.6-7 - Kat.No.50-60). Örnekler açık kırmızı astarlı olup, bazı örneklerde fırınlamaya bağlı olarak, özellikle ağız kısmında koyulaşmalar görülmektedir. F10 grubunda yer alan buluntular tarihlendirilirken tabaka verileri de dikkate alınmıştır.

Sebaste örneklerinden Kat.No.50-51, kalın yuvarlatılmış topuz ağızlı, ince cidarlı, hafif dışbükey kavisli gövdeli ve alçak halka kaidelidir. Kat.No.52-53 ise kare formu bir ağız yapısına, keskin omurgaya ve omurga altında sete sahiptir. Bu özelliklere bağlı olarak Kat.No.50-51, F10A olarak MS 6. yüzyılın sonu - 7. yüzyılın ilk yarısı tarihlendirilmiştir.⁵¹ Kat.No.52-53 ise F3 grubu ile olan yakın benzerlikleri dikkate alınarak, bir geçiş formu olarak değerlendirilmiş ve F10A olarak MS 6. yüzyılın ortasına tarihlendirilmiştir.⁵²

Kat.No.54 kalın, yatay ağızlı, hafif dışbükey kavisli gövdeli ve alçak halka kaidelidir. Kat.No.55, Kat.No.54 ile gövde ve kaide yapısı bakımından benzerlik göstermesine karşın, ağız daha verev bir profile sahiptir. Kat.No.56 da, Kat.No.55 gibi verev bir ağıza sahiptir. Ancak ağızdan gövdeye geçişteki keskin

⁴⁷ Hayes, 2008: Fig. 41: 1315-117; Pröttel, 1996: Kat. No. 496, Taf. 57, No. 18; Opait, 2004: Pl. 57, 5; Iliescu – Bottez, vd., 2017: 70, Pl. XI, 10, 11; Martin, 1998: Fig. 4, Form 8, No. 1; Akyürek, 1992: Abb. 15, 87; Reynolds, 2011: Res. 2. 29; Doğer, 2007: Pl. VIII; Erol, 2011: 434-437, K 342-K 352; Ladstatter – Sauer, vd., 2005: Taf. 7, 87-88; Öz, 2022: Lev.10, 7; Erol – Tamer, 2020: Res. 2, 10; Adak-Adibelli, 2006: Lev. 29, 332, 334; Yıldız, 2022: Fig. 6- 37; Domzalski – Smokotina 2020: Fig. 12-4; Yaman, 2018: 63-64, Kat.No.12, lev.10/12; Fındık, 2010: 100, fig.2, 21.

⁴⁸ Hayes, 1972: Fig. 70, No. 9.1.

⁴⁹ Hayes, 2008: Fig. 41: 1320-1321; Berndt, 2003: Taf. 18, 41, TS 554; Gürbüz, 2018: Fig. 15, 48; Ergürer, 2015: Res. 8- 54.

⁵⁰ Hayes, 1972: 343-346, Fig. 71.

⁵¹ Erol, 2011: Kat. No. K-333; Yıldız, 2022: Kat. No. 38-45; Berndt, 2003: Taf. 42-43, TS 558, TS 560, TS 573, TS 574; Domzalski – Panait, 2019: Fig. 6, No. 1-4; Uğuz, 2015: Çiz. 45-46, No. 188-192; Ergürer, 2016: Fig. 5, No. 101-108; Öz, 2022: Kat. No. 30-33, Lev. 5, No. 3-6; Tekocak, 2006: Lev. 13, Kat. No. 87-89.

⁵² Tekocak, 2006: Lev. 14, Kat. No. 90-91.

açısını kaybetmiş ve daha çok bir yiv görüntüsü almıştır. Kat.No.57 kanca formulu yüksek ağız yapısı ile farklılık sergilemektedir. F10C tipleri arasında Kat.No.54-56 MS 6. yüzyılın sonu - 7. yüzyılın ilk yarısına;⁵³ Kat.No.57 ise MS 7. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmiştir.⁵⁴

F3 grubunda olduğu gibi F10 grubunda da ağız tipleri değişiklik gösterse de, kaideler hemen hemen benzerdir. Buna bağlı olarak buluntular içerisinde farklılık gösteren 3 kaide örneği değerlendirmeye alınmıştır. Örneklerden Kat.No.58-59, ince cidarlı, köşeli, alçak halka kaidelidir. Kat.No.60 ise yalancı kaide olarak da tanımlanan alçak kaide yapısına sahiptir. Kat.No.59'un tondosunda bir adet, Kat.No.60'in tondosunda ise iki adet haç monogramı yer almaktadır. Kat.No.58-59'un en yakın kaide tipleri Form10A içinde karşımıza çıkmaktadır.⁵⁵ Kat.No.59 ve 60'in tondosunda görülen çift konturlu haç örnekleri Hayes tarafından Grup III içerisinde değerlendirilmiş ve MS 5. yüzyılın sonu - 6. yüzyılın başına tarihlendirilmiştir.⁵⁶

E.Sebaste LRC/Bezemeli gövde ve kaide parçaları

Elaiussa Sebaste Phokaia seramikleri arasında form grubu net olarak belirlenememiş bezemeli kaide ve gövde parçaları da tespit edilmiştir. Bu örnekler içerisinde bitkisel bezemeli (palmiye yaprağı) (Kat.No.61), geometrik bezemeli (Kat.No.62) ve hayvan motifli (koşan tavşan) (Kat.No.63-64) az sayıda örneğin yanı sıra yoğun olarak haç monogramlı parçalar (Kat.No.65-69) belirlenmiştir. Bu haç monogramlı örneklerden biri, kaide tipi açısından F3 grubu ile (Kat.No.68); diğeri ise F10 grubu ile benzerlik sergilemektedir. (Kat.No.69).

Hayes'in Phokaia seramikleri için oluşturduğu motif sınıflandırmasında bitkisel bezemeli örnekler Grup I,⁵⁷ geometrik bezemeli örnekler,⁵⁸ hayvan betimli örnekler⁵⁹ ve haç betimli örnekler Grup II-III olarak sınıflandırılmıştır.⁶⁰ Diğer kentlerdeki aynı tip bezeme örnekleri için de Hayes ile benzer tarih önerileri getirilmiştir.⁶¹ Bu bağlamda bu başlık altında değerlendirilen bezemeli örnekler Hayes grup I, II ve III'ün tarihsel aralığına uygun olarak MS 360-450 civarı ile MS 470-580 arasına tarihlendirilmiştir.

Değerlendirme

Akdeniz kıyısında yer alan pek çok liman kenti gibi Elaiussa Sebaste de, konumu ve coğrafyasının avantajını, kuruluşundan terk edildiği döneme

⁵³ Erol, 2011: 513, Kat. No. K-531, 533; Tekocak, 2006: 108, Lev. 14, Kat. No. 92-93; Yıldız, 2022: 133-134, Fig. 6, No. 47-51; Erol - Tamer, 2020: 77, Resim 3.3; Francis, 2015: Fig.3b; Iliescu - Bottez, vd., 2017: 57, Pl. XIII, 8-10.

⁵⁴ Erol, 2011: 434, kat No. K-341; Başaran - Ergürer, 2012: 262, 272, Fig. 9, Kat. No. 24.

⁵⁵ Adak-Adıbelli, 2006: 115, 222, Lev. 32, No. 385.

⁵⁶ Hayes, 1972: Fig. 79, No. 71.e-f.

⁵⁷ Hayes, 1972: Fig. 72, No. 1.

⁵⁸ Hayes, 1972: Fig. 74, No. 24b.

⁵⁹ Hayes, 1972: 357, Fig. 74, No. 35u, Fig. 75, 39p.

⁶⁰ Hayes, 1972: 363-365 Fig. 78, No. 67i-j, Fig. 79, No. 71.c-d, g, 73.j.

⁶¹ Berndt, 2003: Taf. 52, TS 701, 703-705; Gassner, 1997: 150, Taf. 49, 603; Hayes, 2008: Pl. 60-62, No. 1260-1261, 1263, 1271; Heath - Tekkök, 2007-2008: 74-75, No. 26; Mimaroglu, 2019: Fig. 10; Ergül, 2019: Res. 9, No. 46, 48, Res. 10, No. 50-52; Yıldız, 2022: 127-129, 134, Fig. 6, 53-54, 56-58

kadar, üretimden tüketime her anlamda kullanabilmiştir. Roma İmparatorluk Dönemi'nde, Pax Romana'nın sağlamış olduğu barış ortamı ile Elaiussa'nın Arkelaos idaresine verilmesi, ekonomik, mimari ve siyasi anlamdaki gelişmelerin başlangıcı olmuştur. Kilikia Bölgesi de, Roma'nın sağlamış olduğu imkanlardan faydalanarak gelişmiş; hem amphora, hem de zeytinyağı ve şarap imalatında ticaret sistemi içerisinde yerini alabilmiştir. Başlangıçta gıda temini için ağırlık verilen ticaret sistemi, bölgelerin ekonomik gelişmelerin de etkisiyle kandil, pişirme ve kaliteli servis kapları gibi farklı malzemelerin yer edindiği bir dinamığe dönüşmüştür.

Geç Roma – Erken Bizans Dönemi'nde değişen siyasi yapının da etkisiyle yeni pazarlar oluşmaya başlamıştır. Bu yeni dönemde ticari sistemin içerisinde yer alan Elaiussa Sebaste'nin amphora üretim merkezi haline gelmesi, kentin Geç Antik Çağ'daki ekonomik gelişimini yeniden şekillenmiştir. Kendi üretimi olan amphoraları dış piyasaya ulaştırabilme avantajı, uzak bölgelerden farklı ürün gruplarını temin edebilmesini kolaylaştırmıştır. Bu grupların en başında ise Kırmızı Astarlı Seramikler gelmektedir. Makalenin konusunu oluşturan Phokaia üretimi Kırmızı Astarlı Seramikleri de, Geç Antik Çağ'da var olan yoğun ticari faaliyetlerin göstergesi olarak, Kilikia ve Ege Bölgesi arasındaki ticari ilişkilere, Sebaste özelinde yeni bir kanıt oluşturmaktadır.

MS 4. yüzyıldan itibaren Afrika seramiklerinin ana rakibi haline gelen Phokaia Kırmızı Astarlı Seramikleri, MS 5. yüzyılın ortasından MS 7. yüzyılın başına kadar Doğu Akdeniz'in birçok bölgesinde yaygın olarak ele geçmiştir.⁶² Sicilya'dan Suriye'ye, Mısır'dan Libya'ya deniz aşırı bölgelerde de ele geçmiştir. Üretimin başlangıcı MS 4. yüzyılın başlarına verilse de, MS 5.-7. yüzyıllarda yoğunlardır.⁶³

MS 4. yüzyılın sonlarına doğru Proto LRA1 formu ile amphora üretimine başlayan Elaiussa Sebaste,⁶⁴ oluşturduğu ticaret ağının sağladığı avantajla ekonomik anlamda gelişmiş ve farklı bölgelerin üretimlerini tüketim repertuarına eklemiştir. Bu bağlamda dağılımı göz önünde bulundurulduğunda dönemin moda üretimlerinden biri olduğu anlaşılan Phokaia Kırmızı Astarlı seramikleri, Elaiussa Sebaste buluntuları arasında yoğun olarak gözlemlenmiştir.

Değerlendirilen tüm malzeme grubu içinde, sırasıyla F3, 10, 1 ve 2 en yoğun formları oluşturmaktadır. Genellikle bezemesiz örnekler çoğunlukta olmakla birlikte, az sayıda F3 ve F10 tabaklarının tondolarında bitkisel ve geometrik baskı bezeme, geç üretimlerinde ise yoğun haç monogramları görülmektedir. Hem form hem de bezeme özellikleri temel alındığında malzemelerin MS 4. yüzyılın sonundan MS 7. yüzyılın başına kadar geniş bir dönemi kapsadığı, fakat malzeme yoğunluğunun MS 5. - 6. yüzyıla ait olduğu tespit edilmiştir.

⁶² Waage, 1933: 298; Waage, 1948: 51-52; Hayes, 1972: 324; Hayes, 2008: 84.

⁶³ Hayes, 1972: 368; Hayes, 2008: 83-85.

⁶⁴ Ferrazzoli – Ricci, 2010; Kızılarşlanoğlu – Aytek, 2018.

Tüm formların alt tipleri göz önünde bulundurulduğunda ve istatistiki verilerin desteklediği tarihsel sürece bakıldığında MS 5. - 6. yüzyıl üretimlerinin varlığı, kentin yoğun amphora ürettiği dönemle de örtüşmektedir. Bu süreç kentte tespit edilen tüm ithal seramiklerle de paralellik göstermektedir.⁶⁵

Elaiussa Sebaste Phokaia Kırmızı Astarlı Seramiklerinin benzer örnekleri, Beyrut,⁶⁶ Berenice,⁶⁷ İtalya,⁶⁸ Atina Agorası,⁶⁹ Gortina,⁷⁰ Yunanistan Yalourgio adası,⁷¹ Lechaion,⁷² Stobi,⁷³ Brioni (Hırvatistan), Slovenya,⁷⁴ Yugoslavya,⁷⁵ Tropaeum Traiani (Romanya),⁷⁶ Topraichioi Aegyssus (Romanya),⁷⁷ Aegyssus, Dobruja, Ibida, Halmyris,⁷⁸ Scythia,⁷⁹ Histria,⁸⁰ Iatrus,⁸¹ Molise,⁸² Split,⁸³ Tyritake,⁸⁴ Saraçhane,⁸⁵ Antandros,⁸⁶ Assos,⁸⁷ Troia,⁸⁸ Adramytteion,⁸⁹ Parion,⁹⁰ Smintheion,⁹¹ Zeytinliada,⁹² Klazomenai,⁹³ Miletos,⁹⁴ Priene,⁹⁵ Karaburun,⁹⁶ Ephesos,⁹⁷ Smyrna Agorası,⁹⁸ Myra,⁹⁹ Arykanda,¹⁰⁰ Thasos,¹⁰¹ Kadı Kalesi,¹⁰² Andriake,¹⁰³ Zeugma,¹⁰⁴ Antiocheia,¹⁰⁵ Caesarea Germanicia¹⁰⁶

⁶⁵ Kızıllarslanoğlu – Aytek, 2018; Kızıllarslanoğlu, 2019.

⁶⁶ Reynolds, 2011: 207-230.

⁶⁷ Kenrick, 1985.

⁶⁸ Martin, 1998; 109-127.

⁶⁹ Hayes, 2008.

⁷⁰ Dello-Preite, 1997: 155-192.

⁷¹ Σταύρος, 2008.

⁷² Hayes, 1972.

⁷³ Anderson-Stojanovic, 1992.

⁷⁴ Pröttel, 1996.

⁷⁵ Schrunck, 1984.

⁷⁶ Domžalski - Panait, 2019: 109-127.

⁷⁷ Opait, 1985: 153-164.

⁷⁸ Mocanu – Nuțu, 2017: 121-140.

⁷⁹ Opait, 1996.

⁸⁰ Iliescu – Bottez, vd., 2017: 47-72.

⁸¹ Mackensen, 1991: 79-96.

⁸² Roberts – Albarella, vd., 1993: 157-230.

⁸³ Schrunck, 1984.

⁸⁴ Domžalski - Smokotina, 2020: 619-645.

⁸⁵ Hayes – Harrison, vd., 1965: 230-236.

⁸⁶ Aktaş, 2018: 147-195; Aktaş, 2021: 369-412.

⁸⁷ Ayaz, 2014: 49-65; Zelle, 2003: 77-106.

⁸⁸ Heath – Tekkök, 2007-2008.

⁸⁹ Şahin, 2020: 215-259.

⁹⁰ Başaran - Ergürer, 2012: 245-289; Ergürer, 2012: 149-187; Ergürer, 2015: 49-86; Ergürer, 2016: 123-165; Ergül, 2019: 32-58.

⁹¹ Çelem, 2009: 26-31.

⁹² Kavaz-Kındığılı, 2020: 239-264.

⁹³ Gürbüz, 2018: 135-176.

⁹⁴ Berndt, 2003.

⁹⁵ Yılmaz, 2007: 123-129.

⁹⁶ Aktaş – Sezgin, vd., 2019: 369-412.

⁹⁷ Ladstatter – Sauer, vd., 2005: 143-201; Turnovsky, 1998: 30-31; Gassner, 1997: Mitsopoulos-Leon, 1991.

⁹⁸ Doğer, 2007: 97-122; Erol, 2011.

⁹⁹ Fındık, 2010.

¹⁰⁰ Yaman, 2018.

¹⁰¹ Abadie-Reynal – Sodini, 1992;

¹⁰² Mimaroglu, 2019: 73-97.

ve Dara¹⁰⁷ gibi farklı bölge ve per çok yerleşimde tespit edilmiştir. Söz konusu benzer örnekler, tipolojik özellikleri ve tarihlendirme açısından Sebaste buluntuları ile örtüşmektedir. Phokaia üretimleri Kelenderis,¹⁰⁸ Soli Pompeiopolis,¹⁰⁹ Anemurium,¹¹⁰ Tarsus Cumhuriyet Alanı,¹¹¹ Misis¹¹² ve Antiochia ad Cragum¹¹³ gibi Kilikia kentlerinde de tespit edilmiş, form dizisi açısından benzerlikler olduğu belirlenmiştir. Kilikia kentlerinde benzer tiplerin yoğun olması, muhtemelen tüketim alışkanlıkları ve formların yaygın kullanım alanları ile ilişkili olmalıdır.

Elaiussa Sebaste'de şu ana kadar değerlendirilmiş, aynı döneme tarihlenen kırmızı astarlı seramik grupları içinde en yoğun grubu Phokaia ve Kıbrıs¹¹⁴ üretimleri oluşturmaktadır.¹¹⁵ Kentteki Afrika¹¹⁶ üretimlerine bakıldığında ise kaliteli servis kaplarına oranla amphora buluntularının çok daha fazla olduğu tespit edilmiştir.¹¹⁷ Kentin seramik verileri, ticari ilişkiler hakkında net bilgiler sunarken, kentin kaliteli servis kapları açısından daha çok Kıbrıs ve Ege Bölgesi üretimlerini tercih ettiğini ortaya koymaktadır. Bu durumu etkileyen en önemli unsurlardan biri de dönemin siyasi yapısı olmalıdır. Roma İmparatorluğu'nun ikiye bölünmesinden sonra, Konstantinopolis'in seramik ihtiyacının Phokaia gibi Batı Anadolu üretim merkezlerinden karşılandığı bilinmektedir.¹¹⁸ Bu nedenle devlet desteği sonucunda yoğun üretimin olması, malzeme grubunun diğer bölge ve kentlerde yoğun olarak ele geçmesini de açıklamaktadır. Elaiussa Sebaste'de bu siyasi ve ekonomik süreçten etkilenmiş, dönemin moda ürünü olan ürünleri tüketim alışkanlıklarına eklemiştir.

Çalışmada değerlendirilen Phokaia Kırmızı Astarlı Seramikleri, aynı döneme tarihlenen Afrika, Kıbrıs üretimi Kırmızı Astarlı seramiklerinin yanı sıra amphora, testi, mutfak, pişirme ve günlük kullanım kapları ile birlikte tespit edilmiştir.¹¹⁹ Bu durum da yine kentin, üretim potansiyelinin ekonomik güce yansması, bu yansımanın ticari ilişkileri yönlendirmesi ve tüketim alışkanlıklarını etkilemesine kanıt oluşturmaktadır.

Kentteki tüm yapıların kazı çalışmalarının henüz tamamlanmamış, özellikle modern yerleşimden kendini koruyabilmiş olan adadaki yapıların çoğunun kazısının yapılmamış olması ile seramik verilerinin istatistiki

¹⁰³ Öz, 2022: 305-331.

¹⁰⁴ Erol - Tamer, 2020: 49-121.

¹⁰⁵ Waage, 1948.

¹⁰⁶ Ok – Dumankaya, 2022: 99-139.

¹⁰⁷ Tosun, 2020: 343-361.

¹⁰⁸ Tekocak, 2006; Tekocak, 2013; 161-171.

¹⁰⁹ Yıldız, 2022: 117-142.

¹¹⁰ Williams, 1989.

¹¹¹ Adak-Adıbelli, 2006.

¹¹² Francis, 2015: 73-83.

¹¹³ Kızılarşanoğlu tarafından halen devam eden seramik değerlendirme verileri.

¹¹⁴ Kızılarşanoğlu, 2018.

¹¹⁵ Ferrazzoli, 2003; Ricci, 2007; Kızılarşanoğlu, 2019.

¹¹⁶ Ferrazzoli – Ricci, 2008.

¹¹⁷ Kızılarşanoğlu, 2019.

¹¹⁸ Green, 2010: 12; Hayes, 1980: 525-526.

¹¹⁹ Kentte ele geçen farklı bölge üretimleri hakkında detaylı bilgi için bkz.: Kızılarşanoğlu, 2019.

çalışmalarının devam ediyor olması, ileride özellikle sayısal verileri değiştirecektir. İstatiksel veriler, makale kapsamına alınan malzeme ile sınırlıdır. İleride yapılacak yeni değerlendirmeler ile bu çalışmada ele alınmayan formların varlığı da söz konusudur.

Makale kapsamında değerlendirilen Phokaia üretimi Kırmızı Astarlı Seramikleri Elaiussa Sebaste'nin Geç Roma-Erken Bizans Döneminde, farklı seramik grupları ile de belgelenen Akdeniz ticaret sistemi içerisindeki, üretim, ithalat ve ihracat dinamiğini destekleyen yeni kanıtlar sunulmaktadır.

Katalog

Kat.No.: 1

Fig.1

B.Y.: CW-MN

Y.: 3.9 cm

A.Ç.: 28.4 cm

Hamur: 2.5YR 6/8¹²⁰

Astar: 2.5YR 5/8 – 2.5YR 4/2

Tanım: E.Sebaste LRC/F1A

Tarih: MS 4. yüzyılın başı

Kat.No.: 2

Fig.1

B.Y.: CW-MN

Y.: 3.6 cm

A.Ç.: 25.4 cm

Hamur: 2.5YR 6/6

Astar: 10R 5/8

Tanım: E.Sebaste LRC/F1A

Tarih: MS 4. yüzyılın başı/ortası-MS 5. yüzyılın başı

Kat.No.: 3

Fig.1

B.Y.: CW-MN

Y.: 3.8 cm

A.Ç.: 33.4 cm

Hamur: 2.5YR 6/8

Astar: 2.5YR 5/8

Tanım: E.Sebaste LRC/F1B

Tarih: MS 4. yüzyılın sonu-5. yüzyılın başı

¹²⁰ Renk tanımlamalarında Munsell Renk Kataloğu kullanılmıştır.

Kat.No.: 4 Fig.1
B.Y.: CW-MN
Y.: 3.9 cm A.Ç.: 24 cm
Hamur: 2.5YR 6/8 Astar: 2.5YR 5/8
Tanım: E.Sebaste LRC/F1C

Kat.No.: 5 Fig.1
B.Y.: CW-MN
Y.: 3.9 cm A.Ç.: 24 cm
Hamur: 2.5YR 6/8 Astar: 10R 5/8
Tanım: E.Sebaste LRC/F1C
Tarih: MS 5. yüzyılın ilk yarısı

Kat.No.: 6 Fig.1
B.Y.: CW-MN
Y.: 5.8 cm A.Ç.: 23.8 cm K. Ç.: 7.4 cm
Hamur: 10R 5/8 Astar: 10R 4/8
Tanım: E.Sebaste LRC/F1D
Tarih: MS 5. yüzyılın üçüncü çeyreği

Kat.No.: 7 Fig.1
B.Y.: CW-MN
Y.: 2.8 cm A.Ç.: 17.4 cm
Hamur: 2.5YR 5/8 Astar: 10R 5/8 – 2.5YR 5/4
Tanım: E.Sebaste LRC/F1D.
Tarih: MS 5. yüzyılın üçüncü çeyreği

Kat.No.: 8 Fig.1
B.Y.: CW-MN
Y.: 3.4 cm A.Ç.: 21. 8 cm
Hamur: 2.5YR 6/8 Astar: 2.5YR 5/8 – 2.5YR 4/4
Tanım: E.Sebaste LRC/F1D
Tarih: MS 5. yüzyılın ikinci yarısı

Kat.No.: 9 Fig.1
B.Y.: CW-MN
Y.: 2.5 cm A.Ç.: 12.4 cm K. Ç.: 5.4 cm
Hamur: 5YR 6/8 Astar: 2.5YR 5/8
Tanım: E.Sebaste LRC/F1D
Tarih: MS 5. yüzyılın ilk üç çeyreği

Kat.No.: 10 Fig.2
B.Y.: CW-MN
Y.: 3.3 cm K.Ç.: 12.2 cm
Hamur: 2.5YR 6/6 Astar: 10R 4/8
Tanım: E.Sebaste LRC/F1
Tarih: MS 4. yüzyılın ilk yarısı

332

OANNES
5 (1)

Kat.No.: 11 Fig.2
B.Y.: CW-MN
Y.: 2.8 cm K.Ç.: 7.4 cm
Hamur: 5YR 6/6 Astar: 2.5YR 4/4'ten 2.5YR 4/6'ya
Tanım: E.Sebaste LRC/F1
Tarih: MS 4. yüzyılın sonu-5. yüzyılın başı

Kat.No.: 12 Fig.2
B.Y.: CW
Y.: 3.9 cm A.Ç.: 36 cm
Hamur: 2.5YR 6/8 Astar: 2.5YR 5/8
Tanım: E.Sebaste LRC/F2A
Tarih: MS 4. yüzyılın ikinci yarısı-5. yüzyılın ilk yarısı

Kat.No.: 13 Fig.2
B.Y.: CW
Y.: 4.2 cm A.Ç.: 32 cm
Hamur: 2.5YR 6/8 Astar: 2.5YR 5/8
Tanım: E.Sebaste LRC/F2A
Tarih: MS 4. yüzyılın ikinci yarısı-5. yüzyılın ilk yarısı

Kat.No.: 14 Fig.2
B.Y.: CW-MN
Y.: 2.4 cm A.Ç.: 23 cm
Hamur: 2.5YR 6/8 Astar: 2.5YR 5/8'den 2.5YR 3/3'e ve 10YR 8/4'e
Tanım: E.Sebaste LRC/F2B
Tarih: MS 4. yüzyılın ikinci yarısı-5. yüzyılın ilk yarısı

Kat.No.: 15 Fig.2
B.Y.: CW-MN
Y.: 2.6 cm A.Ç.: 16 cm
Hamur: 2.5YR 5/8 Astar: 2.5YR 4/6'dan 7.5YR 2.5/1'e
Tanım: E.Sebaste LRC/F2B
Tarih: MS 4. yüzyılın sonu-5. yüzyılın ilk yarısı

Kat.No.: 16 Fig.2
B.Y.: CW-MN
Y.: 3.1 cm A.Ç.: 28 cm
Hamur: 2.5YR 5/8 Astar: 10R 5/8
Tanım: E.Sebaste LRC/F2C
Tarih: MS 4. yüzyılın sonu-5. yüzyılın ortası

Kat.No.: 17 Fig.2
B.Y.: CW-MN
Y.: 3 cm A.Ç.: 35 cm
Hamur: 10R 6/8 Astar: 10R 5/6
Tanım: E.Sebaste LRC/F2C
Tarih: MS 4. yüzyılın sonu-5. yüzyılın ortası

Kat.No.: 18 Fig.2
B.Y.: ISO 2
Y.: 2.2 cm A.Ç.:12 cm
Hamur: 2.5YR 6/8 Astar: 2.5YR 5/8
Tanım: E.Sebaste LRC/F2D
Tarih: MS 400 ve sonrası

Kat.No.: 19 Fig.3
 B.Y.: CW-MN
 Y.: 2.6 cm A.Ç.: 18 cm
 Hamur: 10R 6/8 Astar: 10R 5/6
 Tanım: E.Sebaste LRC/F2D
 Tarih: MS 400 ve sonrası

Kat.No.: 20 Fig.3
 B.Y.: CW-MN
 Y.: 2.3 cm K.Ç.: 9 cm
 Hamur: 2.5YR 6/8 Astar: 10R 5/8
 Tanım: E.Sebaste LRC/F2
 Tarih: MS 4. yüzyılın sonu-5. Yüzyıl

334

OANNES
5 (1)

Kat.No.: 21 Fig.3
 B.Y.: CW-MN
 Y.: 2.5 cm K.Ç.: 12 cm
 Hamur: 2.5YR 5/6 Astar: 10R 5/8
 Tanım: E.Sebaste LRC/F2
 Tarih: MS 4. yüzyılın sonu-5. Yüzyıl

Kat.No.: 22 Fig.3
 B.Y.: CW-MN
 Y.: 3.8 cm A.Ç.: 26.4cm
 Hamur: 2.5YR 6/8 Astar: 10R 5/8
 Tanım: E.Sebaste LRC/F3A
 Tarih: MS 400-450

Kat.No.: 23 Fig.3
 B.Y.: PT
 Y.: 2.4 cm A.Ç.: 8.2 cm K.Ç.: 2.2 cm
 Hamur: 5YR 6/6 Astar: 5YR 4/1'den 2.5YR 4/1'e
 Tanım: E.Sebaste LRC/F3A
 Tarih: MS 400-450

Kat.No.: 24

Fig.3

B.Y.: CW-MN

Y.: 3.9 cm

A.Ç.: 31cm

Hamur: 2.5YR 6/6

Astar: 10R 5/8

Tanım: E.Sebaste LRC/F3B

Tarih: MS 5. yüzyılın ikinci yarısı

Kat.No.: 25

Fig.3

B.Y.: CW-MN

Y.: 3.2 cm

A.Ç.: 22.6 cm

Hamur: 2.5YR 5/6

Astar: 2.5YR 4/4'ten 2.5YR 4/8'e

Tanım: E.Sebaste LRC/F3B

Tarih: MS 5. yüzyılın ikinci yarısı

Kat.No.: 26

Fig.3

B.Y.: CW-MN

Y.: 3.9 cm

A.Ç.: 27 cm

Hamur: 10R 6/8

Astar: 10R 5/8'den 10R 5/4'e

Tanım: E.Sebaste LRC/F3B

Tarih: MS 5. yüzyılın ortası ile üçüncü çeyreği

Kat.No.: 27

Fig.3

B.Y.: CW-MN

Y.: 3.1 cm

A.Ç.: 22.6 cm

Hamur: 10R 6/6'dan 2.5YR 6/8'e

Astar: 10R 5/8

Tanım: E.Sebaste LRC/F3B

Tarih: MS 5. yüzyılın ortası ile üçüncü çeyreği

Kat.No.: 28

Fig.4

B.Y.: CW-MN

Y.: A.: 4 cm, K.: 1.5 cm

A.Ç.: 25 cm

K.Ç.: 12 cm

Hamur: 2.5YR 5/6

Astar: 10R5/8'den 2.5YR 3/1'e

Tanım: E.Sebaste LRC/F3C

Tarih: MS 5. yüzyılın ikinci yarısı

Kat.No.: 29 Fig.4
 B.Y.: CW
 Y.: A.: 5.5 cm, K.: 1.2 cm A.Ç.: 33 cm K.Ç.: 18.2 cm
 Hamur: 2.5YR 6/6 Astar: 10R 5/8'den 10R 3/1'E
 Tanım: E.Sebaste LRC/F3C
 Tarih: MS 5. yüzyılın ikinci yarısı

Kat.No.: 30 Fig.4
 B.Y.: AP
 Y.: 4 cm A.Ç.: 18.5 cm K.Ç.: 8 cm
 Hamur: 10R 6/8 Astar: 10R 5/8
 Tanım: E.Sebaste LRC/F3C
 Tarih: MS 5. yüzyılın ikinci yarısı

336

OANNES
5 (1)

Kat.No.: 31 Fig.4
 B.Y.: CW-MN
 Y.: 5.8 cm A.Ç.: 24.2 cm K.Ç.: 13.1 cm
 Hamur: 2.5YR 6/8 Astar: 2.5YR 5/8
 Tanım: E.Sebaste LRC/F3C
 Tarih: MS 5. yüzyıl sonu

Kat.No.: 32 Fig.5
 B.Y.: ISN
 Y.: 4.7 cm A.Ç.: 30 cm
 Hamur: 2.5YR 5/8 Astar: 10R 5/8
 Tanım: E.Sebaste LRC/F3D
 Tarih: MS 5. yüzyılın üçüncü çeyreği

Kat.No.: 33 Fig.5
 B.Y.: CW-MN
 Y.: 3.4 cm A.Ç.: 15.3 cm
 Hamur: 2.5YR 5/8 Astar: 10R 5/8
 Tanım: E.Sebaste LRC/F3F
 Tarih: MS 6. yüzyılın başı

Kat.No.: 34 Fig.5
B.Y.: ISO 2
Y.: 4 cm A.Ç.: 26 cm
Hamur: 2.5YR 6/8 Astar: 10R 5/8
Tanım: E.Sebaste LRC/F3G
Tarih: MS 6. yüzyılın başı

Kat.No.: 35 Fig.5
B.Y.: ISO 2
Y.: 2.7 cm A.Ç.: 25.6 cm
Hamur: 2.5YR 6/8 Astar: 10R 5/8
Tanım: E.Sebaste LRC/F3H
Tarih: MS 6. yüzyılın ikinci yarısı

Kat.No.: 36 Fig.5
B.Y.: CW-MN
Y.: 3.3 cm A.Ç.: 29 cm
Hamur: 10R 5/8 Astar: 10R 5/8'den 10R 3/1'e
Tanım: E.Sebaste LRC/F3H
Tarih: MS 6. yüzyılın ikinci yarısı

Kat.No.: 37 Fig.5
B.Y.: ISO 2
Y.: 1.8 cm K.Ç.: 11 cm
Hamur: 10R 5/6 Astar: 10R 5/8
Tanım: E.Sebaste LRC/F3
Tarih: MS 5. yüzyılın sonu-6. yüzyılın başı

Kat.No.: 38 Fig.5
B.Y.: ISO 2
Y.: 2 cm K.Ç.: 12.8 cm
Hamur: 10R 6/8 Astar: 10R 5/8
Tanım: E.Sebaste LRC/F3
Tarih: MS 5. yüzyılın sonu-6. yüzyılın başı

Kat.No.: 39 Fig.5
B.Y.: PT
Y.: 1.1 cm K.Ç.: 7.4 cm
Hamur: 10R 6/8 Astar: 10R 5/6
Tanım: E.Sebaste LRC/F3
Tarih: MS 5. yüzyılın sonu-6. yüzyılın başı

Kat.No.: 40 Fig.5
B.Y.: CW-MN
Y.: 3 cm A.Ç.: 15.4 cm
Hamur: 2.5YR 6/8 Astar:10R 5/6
Tanım: E.Sebaste LRC/F4
Tarih: MS 6. Yüzyıl

338

OANNES
5 (1)

Kat.No.: 41 Fig.5
B.Y.: CW-MN
Y.: 3.2 cm A.Ç.: 25.6 cm
Hamur:10R 6/6 Astar: 10R 5/8'den 10R 5/4'e
Tanım: E.Sebaste LRC/F4
Tarih: MS 6. Yüzyıl

Kat.No.: 42 Fig.6
B.Y.: CW-MN
Y.: 2.6 cm A.Ç.: 18.2 cm
Hamur: 2.5YR 5/6 Astar: 10R 5/4'ten 10R 3/1'e
Tanım: E.Sebaste LRC/F6
Tarih: MS 6. yüzyılın başı

Kat.No.: 43 Fig.6
B.Y.: ISO 2
Y.: 2.1 cm A.Ç.: -
Hamur: 2.5YR 4/8 Astar: 2.5YR 5/4
Tanım: E.Sebaste LRC/F6
Tarih: MS 6. yüzyılın başı

Kat.No.: 44

Fig.6

B.Y.: CW

Y.: 2.2 cm

A.Ç.: 28.8 cm

Hamur: 2.5YR 6/8

Astar: 2.5YR 5/8

Tanım: E.Sebaste LRC/F7

Tarih: MS 6. Yüzyıl

Kat.No.: 45

Fig.6

B.Y.: ISO 2

Y.: 3 cm

A.Ç.: 14 cm

Hamur: 2.5YR 6/8

Astar: 2.5YR 5/8

Tanım: E.Sebaste LRC/F7

Tarih: MS 6. Yüzyıl

Kat.No.: 46

Fig.6

B.Y.: CW-MN

Y.: 3.9 cm

A.Ç.: 11.8 cm

K.Ç.: 5. cm

Hamur: 10R 5/6

Astar: 10R 4/6'dan 5YR3/1'e

Tanım: E.Sebaste LRC/F8

Tarih: MS 5. Yüzyıl

Kat.No.: 47

Fig.6

B.Y.: ISO 2

Y.: 3.1 cm

A.Ç.: 11 cm

Hamur: 2.5YR 5/6

Astar: 10R 5/6

Tanım: E.Sebaste LRC/F8

Tarih: MS 5. Yüzyıl

Kat.No.: 48

Fig.6

B.Y.: GT

Y.: 2 cm

K.Ç.: 5 cm

Hamur: 2.5YR 6/6

Astar: 10R 5/6

Tanım: E.Sebaste LRC/F8

Tarih: MS 5. yüzyıl

Kat.No.: 49 Fig.6
B.Y.: ISO 2
Y.: 2.7 cm A.Ç.: 11.8 cm
Hamur: 2.5YR 6/8 Astar: 2.5YR 6/6
Tanım: E.Sebaste LRC/F9
Tarih: MS 6. yüzyılın yarısı

Kat.No.: 50 Fig.6
B.Y.: AP
Y.: 4.5 cm A.Ç.: 16.2 cm K.Ç.: 7.4 cm
Hamur: 2.5YR 6/8 Astar: 10R 5/8
Tanım: E.Sebaste LRC/F10A
Tarih: MS 6. yüzyılın sonu-7. yüzyılın ilk yarısı

340

OANNES
5 (1)

Kat.No.: 51 Fig.6
B.Y.: AP
Y.: 4.3 cm A.Ç.: 17 cm K.Ç.: 8.2 cm
Hamur: 2.5YR 6/8 Astar: 10R 5/6
Tanım: E.Sebaste LRC/F10A
Tarih: MS 6. yüzyılın sonu-7. yüzyılın ilk yarısı

Kat.No.: 52 Fig.6
B.Y.: AP
Y.: 1.6 cm A.Ç.: 23.5 cm
Hamur: 2.5YR 6/8 Astar: 10R 5/6
Tanım: E.Sebaste LRC/F10A
Tarih: MS 6. yüzyılın ortası

Kat.No.: 53 Fig.7
B.Y.: AP
Y.: 4.8 cm A.Ç.: 24.5 cm
Hamur: 2.5YR 6/8 Astar: 10R 5/8-2.5YR 3/1
Tanım: E.Sebaste LRC/F10A
Tarih: MS 6. yüzyılın ortası

Kat.No.: 54 Fig.7

B.Y.: ISO 1

Y.: 6.3 cm A.Ç.: 26.5 K.Ç.: 12.2 cm

Hamur: 2.5YR 6/8 Astar: 10R 5/8

Tanım: E.Sebaste LRC/F10C

Tarih: MS 6. yüzyılın sonu-7. yüzyılın ilk yarısı

Kat.No.: 55 Fig.7

B.Y.: ISO 1

Y.: 6.5 cm A.Ç.: 24.9 cm K.Ç.: 10 cm

Hamur: 2.5YR 6/8 Astar: 10R 4/6

Tanım: E.Sebaste LRC/F10C

Tarih: MS 6. yüzyılın sonu-7. yüzyılın ilk yarısı

Kat.No.: 56 Fig.7

B.Y.: TR

Y.: 3.3 cm A.Ç.: 27 cm

Hamur: 2.5YR 6/8 Astar: 2.5YR 5/8

Tanım: E.Sebaste LRC/F10C

Tarih: MS 6. yüzyılın sonu-7. yüzyılın ilk yarısı

Kat.No.: 57 Fig.7

B.Y.: AKR

Y.: 1.2 cm A.Ç.: 26 cm

Hamur: 2.5YR 6/8 Astar: 10R 5/4

Tanım: E.Sebaste LRC/F10C

Tarih: MS 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat.No.: 58 Fig.7

B.Y.: ISO 2

Y.: 4.1 cm K.Ç.: 13.3 cm

Hamur: 10R 5/6 Astar: 10R 5/4

Tanım: E.Sebaste LRC/F10

Tarih: MS 5. yüzyılın sonu-6. yüzyılın başı

Kat.No.: 59 Fig.8
 B.Y.: PT
 Y.: 1.6 cm K.Ç.: 14 cm
 Hamur: 2.5YR 6/4 Astar: 2.5YR 5/8
 Tanım: E.Sebaste LRC/F10
 Tarih: MS 5. yüzyılın sonu-6. yüzyılın başı

Kat.No.: 60 Fig.8
 B.Y.: AP
 Y.: 2.1 cm K.Ç.: 8.5 cm
 Hamur: 10R 6/8 Astar: 10R 5/8
 Tanım: E.Sebaste LRC/F10
 Tarih: MS 5. yüzyılın sonu-6. yüzyılın başı

342

OANNES
5 (1)

Kat.No.: 61 Fig.15
 B.Y.: CW-MN
 U.: 8.4 cm G.: 6.3 cm
 Hamur: 2.5YR 6/8 Astar: 10R 5/8
 Tanım: E.Sebaste LRC/bezemeli gövde parçası.
 Tarih: MS 360-450 civarı

Kat.No.: 62 Fig.15
 B.Y.: AP
 U.: 7.5 cm G.: 4.8 cm
 Hamur: 2.5YR 6/8 Astar: 2.5YR 6/6
 Tanım: E.Sebaste LRC/bezemeli gövde parçası.
 Tarih: MS 440-490

Kat.No.: 63 Fig.15
 B.Y.: PT
 U.: 7.5 cm G.: 3.6 cm
 Hamur: 2.5YR 6/8 Astar: 10R 5/8
 Tanım: E.Sebaste LRC/bezemeli gövde parçası.
 Tarih: MS 6. yüzyıl sonrası

Kat.No.: 64

Fig.15

B.Y.: ISO 1

U.: 4.6 cm

G.: 3.9 cm

Hamur: 2.5YR 5/6

Astar: 10R 5/6

Tanım: E.Sebaste LRC/bezemeli gövde parçası.

Tarih: MS 6. yüzyıl sonrası

Kat.No.: 65

Fig.15

B.Y.: ISO 2

U.: 7.5 cm

G.: 5.2 cm

Hamur: 2.5YR 5/4

Astar: 2.5YR 5/8

Tanım: E.Sebaste LRC/bezemeli gövde parçası.

Tarih: MS 470-580

Kat.No.: 66

Fig.15

B.Y.: ISO 2

U.: 6.1 cm

G.: 8.5 cm

Hamur: 5YR 5/6

Astar: 10R 5/6

Tanım: E.Sebaste LRC/bezemeli gövde parçası.

Tarih: MS 470-580

Kat.No.: 67

Fig.15

B.Y.: ISO 2

U.: 6.1 cm

G.: 8.5 cm

Hamur: 2.5YR 6/8

Astar: 2.5YR 5/8

Tanım: E.Sebaste LRC/bezemeli gövde parçası.

Tarih: MS 470-580

Kat.No.: 68

Fig.8

B.Y.: ISO 1

Y.: 1.4 cm

K.Ç.: 16 cm

Hamur: 2.5YR 4/1

Astar: 2.5YR 6/6'dan 2.5YR 4/1'e

Tanım: E.Sebaste LRC/F3

Tarih: MS 470-580

Kat.No.: 69

Fig.15

B.Y.: ISO 2

Y.: 1.2 cm

K.Ç.: 9 cm

Hamur: 10R 6/8

Astar: 10R 6/8

Tanım: E.Sebaste LRC/F10

Tarih: MS 470-580

Kısaltmalar

A.Ç.: Ağız Çapı

B.Y.: Buluntu Yeri

F: Form

Fig.: Figür

G.: Genişlik

K.: Kaide

Kat.No.: Katalog Numarası

K.Ç.: Kaide Çapı

LR: Late Roman

LRC: Late Roman C

MS: Milattan Sonra

U.: Uzunluk

Y.: Yükseklik

Kaynakça

ADAK-ADIBELLİ, I., 2006. *Tarsus Geç Roma Seramiği*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

AKTAŞ, R., 2018. *Antandros Yamaç Ev Roma Dönemi Seramikleri*, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.

AKTAŞ, R. - SEZGİN, E. - ÇİLİNGİROĞLU, Ç., 2019. "İzmir-Karaburun Yüzey Araştırmasında Ele Geçen Roma Dönemi Seramikleri, *OLBA XXVII*, ss. 369-412.

AKTAŞ, R., 2021. "Antandros Sur Sektöründe Ele Geçen Bir Grup Roma Dönemi Seramiğinin Tipolojik İncelemesi", *TÜBA-AR 28*, ss. 11-38.

ABADIE-REYNAL, C. - SODINI, J.P., "La Céramique Paléochrétienne de Thasos (Alikı, Delkos, Fouilles Anciennes", *Études Thasiennes*, XIII, Paris.

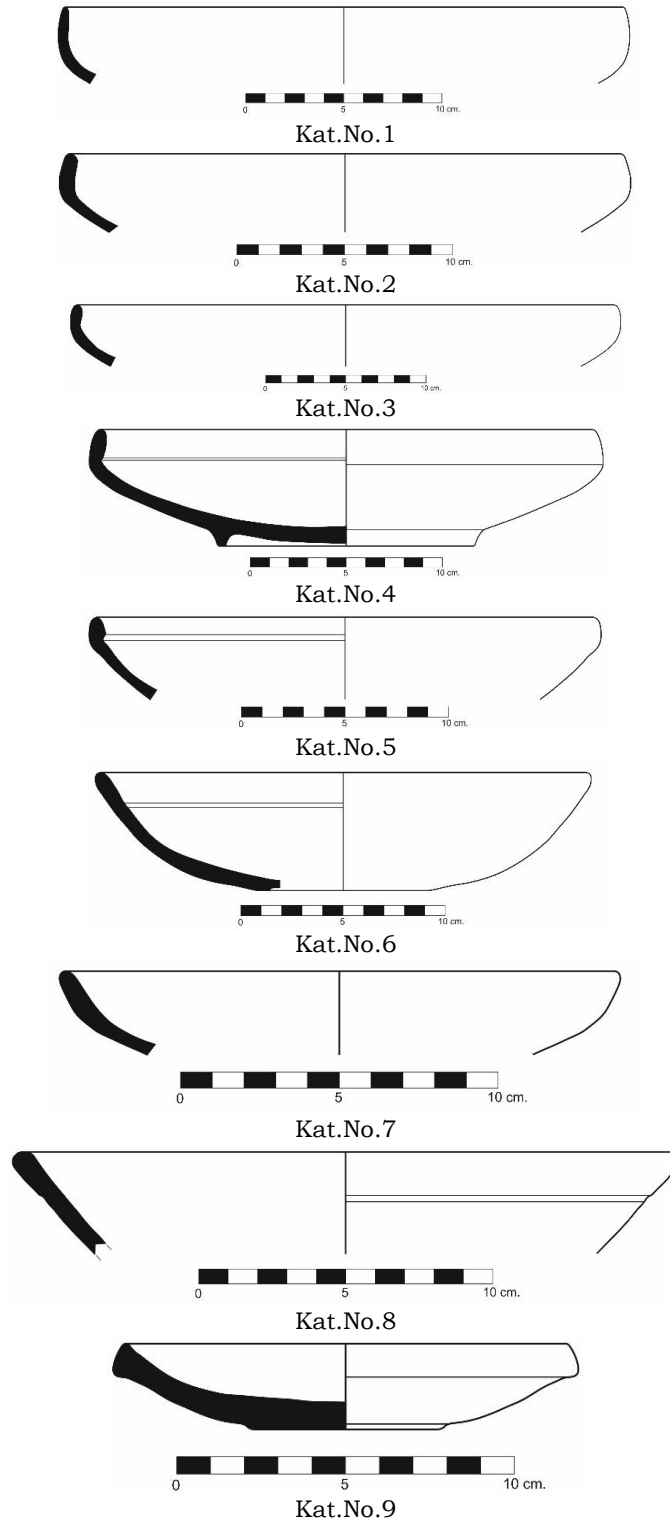
- ANDERSON-STOJANOVIC, V. R., 1992. *Stobi: The Hellenistic and Roman Pottery*, Princeton University Press.
- ANSELMINO, L. - CARANDINI, A. - PAVOLINI, C. - SAGUI, L. - TORTORELLA, S. - TORTORICI, E., 1981. *Enciclopedia Dell'arte Antica Classica e Orientale. Atlante delle Forme Ceramiche I, Ceramica Fine Romana nel Bacino Mediterraneo, (Medio E Tardo Impero)*, Vol.I, Roma.
- ARSEN'EVA, M. - TATYANA M. - DOMZALSKI, K., 2003. "Late Roman Red Slip Pottery Tanais 2001", *EA* 8, ss. 415-491.
- AYAZ, M., 2014. *Assos Kuzey Stoası Kırmızı Astarlı Roma Seramiği*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale.
- BAŞARAN, C. - ERGÜRER, H. E., 2012. "Parion Odeion'u (Bouleuterion?) 2010 Çalışmaları ve Odeion'da Bulunan Seramikler", *OLBA* XX, ss. 245-289.
- BERNDT, M., 2003. "Funde aus dem Survey auf der Halbinsel von Milet (1992-1999): Kaiserzeitliche und Frühbyzantinische Keramik, *Internationale Archäologie*, 79, Rahden.
- CİVELEK, A., 2021. "Phokaia Sahil Yolu Kırmızı Astarlı Seramikleri", *ARMA* I, ss. 41-65.
- CONRAD, S., 2007. "Die Gefäßkeramik" *Iatrus-Krivina- Spätantike Befestigung und frühmittelalterliche Siedlung an der Unteren Donau, Band VI: Ergebnisse der Ausgrabungen 1992-2000, Limesforschungen*, 28, ss. 209-264.
- ÇELEM, M. M., 2009. *Apollon Smintheion Terra Sigillataları*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- DELLO-PREITE, A., 1997. "Sigillata 'Late Roman C' (Phocaeen Red Slip) Ware", *Gortina II, Pretorio il Materiale degli Scavi Colini, 1970-1977*, Ed.: A. Di Vita - A. Martin, ss. 155-192.
- DOĞER, L., 2007. "Byzantine Ceramics: Excavations at Smyrna Agora (1997-98 and 2002-03)", *Byzas* 7, ss. 97-122.
- DOKSANALTI, E. M., 2006. *Knidos Kap-Kario Kazı Alanı*, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya.
- DOMŽALSKI, K. - PANAIT, A., 2019. "Tropaeum Traiani in The Late Roman Trade Network And Road System. The Evidence Of The Long-Distance Imports Of Fine Pottery", *Novensia* 30, ss. 109-127.
- DOMŽALSKI, K. - SMOKOTINA, A.V., 2020. "Late Roman and Early Byzantine fine pottery from Tyritake", *Зинько В.Н., Зинько А.В., Пономарев Л.Ю. Туритака. Раскоп XXVI. Том III. Археологические комплексы второй половины III – VII вв. Симферополь-Керчь*, 619-645.
- EQUINI-SCHNEIDER, E. (Ed.), 1998. *Elaiussa Sebaste I, Campagne di scavo 1995-1997, Bibliotheca Archaeologica Series* 24.

- EQUINI-SCHNEIDER, E. (Ed.), 2003. *Elaiussa Sebaste II, Un porto tra Oriente e Occidente, Bibliotheca Archaeologica Series 27.*
- EQUINI-SCHNEIDER, E. (Ed.), 2010. *Elaiussa Sebaste III, L’Agora Romana, İstanbul.*
- ERGÜL, G. 2019. “Parion Roma Hamamı 2014 Kazı Çalışmalarından Bir Grup Geç Roma Seramiği”, *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2(1), ss. 32-58.
- ERGÜRER, H. E., 2012. *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum.
- ERGÜRER, H. E., 2015. “Parion, Agora ve Dükkanlarında Ele Geçen Sigillatolar ve Kırmızı Astarlı Seramikleri”, *Parion Kazıları 10. Yıl Armağanı*, Ed.: C. Başaran – V. Keleş, ss. 49-86.
- ERGÜRER, H. E., 2016. “Sigillata ve Geç Roma Kırmızı Astarlı Seramikleri”, *Parion Roma Tiyatrosu, 2006-2015 Yılı Çalışmaları, Mimarisi ve Buluntuları*, Ed.: C. Başaran – H. E. Ergürer, ss. 123-165.
- EROL, D., 2011. *Smyrna Agorasında Ele Geçen Terra Sigillata ve Geç Roma Seramiği*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Fakültesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.
- EROL, A. F. - TAMER, D., 2020. “Zeugma’dan Ele Geçen Geç Roma Kırmızı Astarlı Seramikleri”, *Anadolu / Anatolia* 46, ss. 49-121.
- FERRAZZOLI, A. F., 2003. “IX Instrumentum Domesticum, IX. 1 Tipologia dei reperti ceramici e aspetti delle produzioni e della circolazione dei materiali”, *Elaiussa Sebaste II, Un porto tra Oriente e Occidente, Bibliotheca Archaeologica Series 27*, Ed.: E. Equini-Schneider, ss. 649-707.
- FERRAZZOLI, A. F. - RICCI, M., 2008. “Scambi Commerciali fra L’Africa Settentrionale e la Cilicia in eta tardo Romana e Protobizantina sula base del Materiale Ceramico dallo Scavo di Elaiussa Sebaste”, *L’Africa Romana XVII*, Siviglia, 2006, ss. 1485-1497.
- FERRAZZOLI, A. F. - RICCI, M., 2010. “Un Centro di Produzione delle Anfore LR 1: Elaiussa Sebaste in Cilicia. Gli Impianti, Le Anfore”, *LRCW 3*, Volume II, Ed.: S. Menchelli – S. Santoro – M. Pasquinucci – G. Guiducci, BAR International Series 2185, ss. 815-819.
- FINDIK, E. F., 2010. “Late Roman-Early Byzantine Pottery From The Excavations of St. Nikolaos Church in Myra”, *Proceeding of the International Symposium Trade and Production Throug the Ages*, Ed.: E. Doksanaltı – E. Aslan, Konya, ss. 97-114.
- FIRAT, M., 2015. “Seramik Çöplüğü Alanı Verileri Doğrultusunda Phokaia Kırmızı Astarlı Kapları”, *Prof. Dr. Ömer Özyiğit’e Armağan*, ss. 161-178.
- FRANCIS, J. E., 2015: “Late Roman C Ware/Phocaeen Red Slip Pottery from the Cilicia Survey Project (Misis), Turkey” *Keramos Ceramics: A Cultural Approach, Proceedings of the First International Conference at Ege*

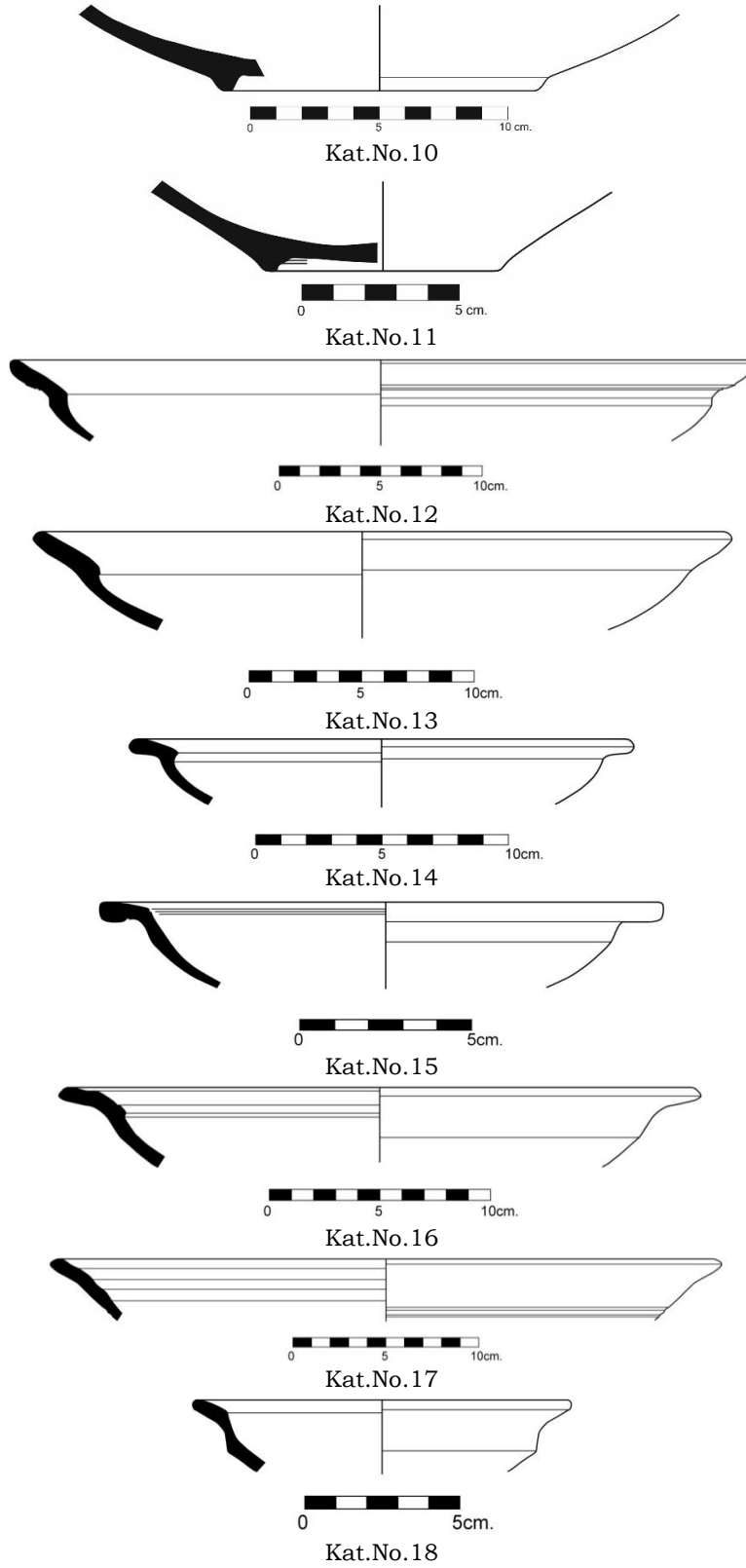
- University May 9-13*, Ed.: R. G. Gürtekin-Demir – H. Cevizoğlu – Y. Polat – G. Polat, İzmir, ss. 73-83.
- GASSNER, V., 1997. *Das Südtor der Tetragonos Agora: Keramik und Kleinfunde, Forschungen in Ephesos XIII/ 1/ 1*, Wien.
- GREEN, T., 2010. *From Rome to Byzantium: Trade and Continuity in the First Millennium AD*, Bristol.
- GÜRBÜZER, M., 2018. "Late Roman Pottery from a Building in Klazomenai". *OLBA*, XXVI, ss. 135-176.
- HAYES, J. W. – HARRISON, R. M. - FIRATLI, N., 1965. "Excavations at Saraçhane in Istanbul: First Preliminary Report", *Dumbarton Oaks Papers*, 19, ss. 230-236.
- HAYES, J. W., 1972. *Late Roman Pottery*, London.
- HAYES, J. W., 1980. *A Supplement to Late Roman Pottery*, London.
- HAYES, J. W., 2008. *Roman Pottery Fine-Ware Imports, The Athenian Agora*, 32, New Jersey.
- HEATH, S. - TEKKÖK, B., 2007 - 2008. *Greek, Roman and Byzantine Pottery at Ilion (Troia)*, USA.
- ILIESCU, I. - BOTTEZ, V. - TARLEA, A. - LITU, A. - BIVOLARU, A., 2017. "Late Roman C Wares Discovered At Histria in The Acropolis Centre-South Sector (2013 and 2014)", *Materiale Şi Cercetări Arheologice (serie nouă)*, XIII, ss. 47-72.
- KAVAZ-KINDIĞILI, B., 2020. "Zeytinliada Kırmızı Astarlı Seramikleri", Atatürk Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, ss. 239-264.
- KENRICK, P. M., 1985. *Excavation at Sidi Khrebish Benghazi (Berenice)*, III/ 1, *Supplements to Libya Antiqua* 5, Tripoli.
- KIZILARSLANOĞLU, H. A., 2018. "Dağlık Kilikia Liman ve Ticaret Kenti, Elaiussa Sebaste: Geç Roma Kırmızı Astarlı "D Grubu"na ait Servis Kapları", *Uluslararası Genç Bilimciler Buluşması II: Anadolu Akdenizi Sempozyum Bildirileri*, ss. 455- 477.
- KIZILARSLANOĞLU, H. A. - AYTEK, A. İ., 2018. "Elaiussa Sebaste Üretimi "Geç Roma 1" Amforalarının Geleneksel Tipoloji ve Geometrik Morfometrik Analizlerle Değerlendirilmesi", *MASROP E-Dergi*, 12/2, ss.16-44.
- KIZILARSLANOĞLU, H. A., 2019. "Elaiussa Sebaste Seramik Buluntuları: Üretim ve Ticaret Verileri", *SEBASTE, Studies in Honour of Eugenia Equini Schneider*, Ed.: A. Polosa - H. A. Kızılarşlanoğlu – M. Oral, Ege Yayınları, ss. 413-423.
- LADSTATTER, S.- SAUER, R. - KRINZINGER, F. (HRSG.), 2005. "Late Roman C-Ware und Lokale Spätantike Feinware aus Ephesos", *Spätantike und Mittelalterliche Keramik aus Ephesos*, Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, ss. 143-201.

- MACKENSEN, M., 1991. “Zur Datierung Mediterraner Sigillata aus der Spatantiken Befestigung Iatrus an der Unteren Donau, Die Chronologie der Late Roman C-Formen Hayes 3 A-E”, *Germania* 69/1, ss. 79-96.
- MARTIN, A., 1998. “La Sigillata Focese (Phocaeen Red Slip/Late Roman C Ware”, *Ceramica in Italia: VVII, Secolo 1, 1, Archeologia Medievale/Biblioteca*, 14/1, ss. 109-122.
- MİMAROĞLU, S., 2019. “Kadıkalesi/Anaia Geç Roma Kırmızı Astarlı Seramikleri/Late Roman Red Slip Pottery From Kadıkalesi/Anaia”, *Uluslararası XIX; Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu II*, 21-24 Ekim 2015, ss. 73-97.
- MITSOPOULOS-LEON, V., 1991. *Die Basilika Am Staatsmarkt in Ephesos Kleinfunde 1. Teil: Keramik Hellenistischer und Römischer Zeit, Forschungen in Ephesos IX/2/2*, Wien.
- MOCANU, M. – NUŢU, G., 2017. “Late Roman Red Slip Ware From Aegyssus”, *Novensia* 28, ss. 121-140.
- OK, M. - DUMANKAYA, O., 2022. “Caesarea Germanicia'nın Seramik Ticaretine Dair İlk Kanıtlar: Roma Dönemi Kırmızı Astarlı Seramikleri”, *OANNES, Uluslararası Eskiçağ Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 4/1, ss. 99 – 139.
- OPAIT, A., 2004. “Local and Imported Ceramics in th Roman Province of Scythia (4th-6th Centuries AD)”, *British Archaeological Reports, International Series*, 1274.
- OPAIT, A., 1985. “Einige Betrachtungen zur Spätromischen Keramik mit Rotem Überzug”, *Dacia, Revue d'Archéologie et d'Histoire Ancienne*, 29/1-2, ss. 153-164.
- OPAIT, A., 1991. “Ceramica din aşezarea și cetatea de Independența (Murighiol) in secolele VI.e.n. – VII.e.n.”, *Peuce* 10, ss. 133–182 (vol. I), ss. 165–216 (vol. II).
- OPAIT, A., 1996. *Aspecte Ale Vietii Economice din Provincia Scythia (Secolele IV-VI p.Ch.)*, *Productia Ceramicii Locale și de Import*, *Bibliotheca Thracologica XVI*, București.
- ÖZ, C., 2022. “Andriake Limanı'nda Bulunan Geç Roma C Kırmızı Astarlı Seramikleri”, *Arkhaia Anatolika* 5, 305-331.
- POLOSA, A. - KIZILARSLANOĞLU, H. A. - ORAL, M. (Ed.), 2019. *Sebaste, Studies in Honour of Eugenia Equini Schneider*, Ege Yayınları.
- PRÖTTEL, P. M., 1996. *Mediterrane Feinkeramikimporte des 2. bis 7. Jahrhunderts n. Chr. im oberen Adriaraum und in Slowenien*, *Kölner Studien zur Archäologie der Römischen Pro* PRÖTTEL inzen, 2, Espelkamp.
- REYNOLDS, P., 2011. “Fine Wares from Beiurut Contexts, c. 450 to the Early 7th Century ”, *LRFW 1, Solving Problems of Typology and Chronology*, Ed.: M. A. Cau – P. Reynolds – M. Bonifay, ss. 207-230.
- RICCI, M., 2007. “Elaiussa Sebaste: Context, Production & Commerce”, *BYZAS* 7, Ege Yayınları, ss. 169-180.

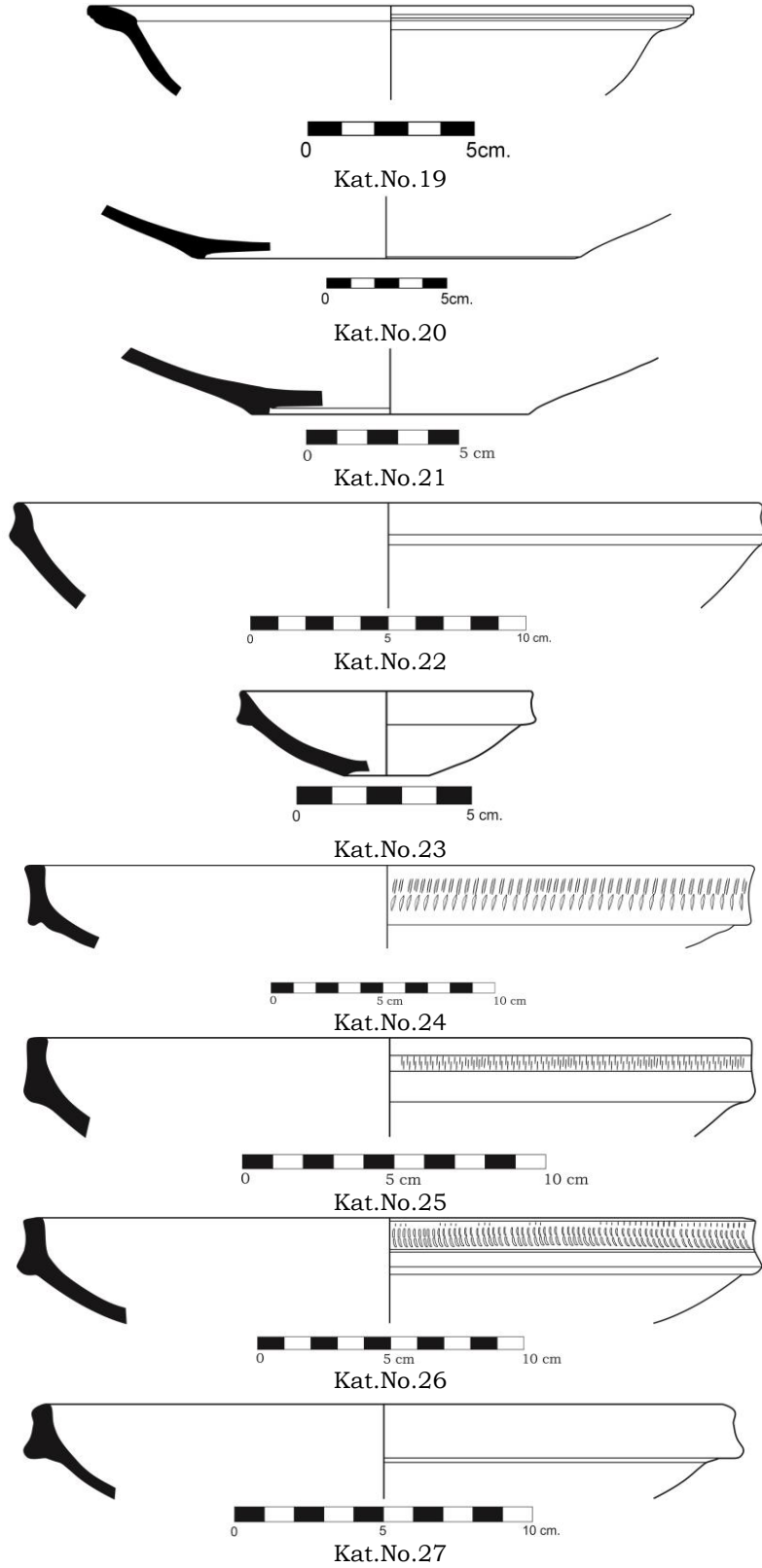
- ROBERTS P. - ALBARELLA, U. - CEGLIA, V., 1993. “S. Giacomo Degli Schiavoni (Molise): an Early Fifth Century AD Deposit of Pottery and Animal Bones from Central Adriatic Italy”, *Papers of the British School at Rome*, 61, ss. 157-230.
- SCHRUNK, I. D., 1984. Late Roman Red Slipped Wares from Diocletian's Palace at Split, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Yugoslavya.
- ΣΤΑΥΡΟΣ, Ζ. Η., 2008. *επιραπέζια κεραμική από την οικοδομική υψίδα του Υαλουργείου στην παλαιοχριστιανική πόλη των Φιλίππων*, Αριστοτελείο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Ιστορίας – Αρχαιολογίας, Τομέας Αρχαιολογίας, Κατεύθυνση Βυζαντινή Αρχαιολογία – Κυκλος Μεταπτυχιακών Σπουδών, Θεσσαλονίκη.
- ŞAHİN, R., 2020. “Adramytteion'un (Ören/Balıkesir) Geç Antik Çağ Kırmızı Astarlı Keramikleri: Tespitler ve Bölgeler Arası Bir Değerlendirme”, *Anadolu Araştırmaları* 23, ss. 215-259.
- TEKOCAK, M., 2006. *Kelenderis Roma Çağı Seramiği*, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya.
- TEKOCAK, M., 2013. “Late Roman C (Phocian Red Slip) Ware from the lower city sondage in Kelenderis”, *SOMA 2010, Proceedings of 14th Symposium on Mediterranean Archaeology, Ukraine, 23–25 April 2010*, ss. 161-171.
- TOSUN, M., 2020. “Dara (Anastasiopolis) Verileri Işığında Yukarı Mezopotamya'da Geç Roma-Erken Bizans Dönemi Phokaia Kırmızı Astarlı Seramikleri”, *Amisos*, 5/9, ss. 343- 361.
- TURNOVSKY, P., 1998. “Late Roman C” *RCR Fragmenta, Beiträge zur Keramik in Ephesos. Herausgegeben anlässlich des XXI. Internationalen RCRF Kongresses in Ephesos and Pergamon 1998*, ss. 30-31.
- UĞUZ, G., 2015. *Phokaia'nın Kuzeyinde Geç Roma Dönemi Bir Terra Sigillata Atölyesi*, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- YILDIZ, V., 2022. “Soli Pompeiopolis Geç Roma C Seramikleri”, *Arkeoloji Dergisi*, XXIX, 2020/2, ss. 117-142.
- WAAGE, F. O., 1933. “The Roman And Byzantine Pottery”, *Hesperia*, 2/2, ss. 279-328.
- WAAGE, F. O., 1948. “Hellenistic and Roman Tableware of North Syria” *Antioch on the Orontes*, IVi: Ceramics and Islamic Coins, ss. 1-61.
- WILLIAMS, C., 1989. *Anemurium: The Roman and Early Byzantine Pottery*, Toronto.
- YAMAN, A., 2018. *Arykanda Geç Antik Dönem Mahallesi Seramikleri*, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Muğla.
- YILMAZ, Z., 2007. “Spätantike Sigillaten aus Priene”, *BYZAS* 7, ss. 123-129.
- ZELLE, M., 2003. “Funde spätantiker Sigillata in Assos”, *Römische Keramik Herstellung und Handel, Kolloquium Xanten, 2000*, ss. 77-106.

Ekler

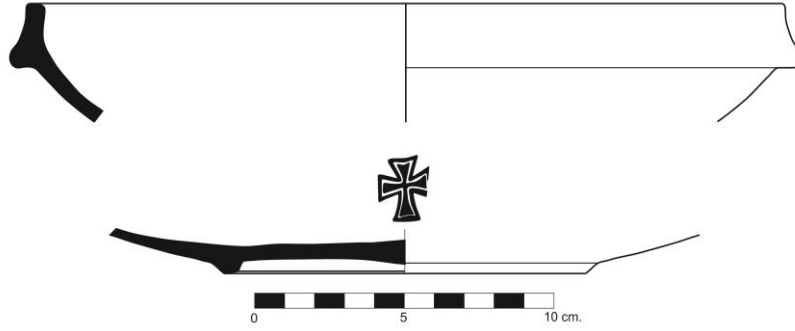
Figür 1: Kat.1-9: E.Sebaste LRC/F1

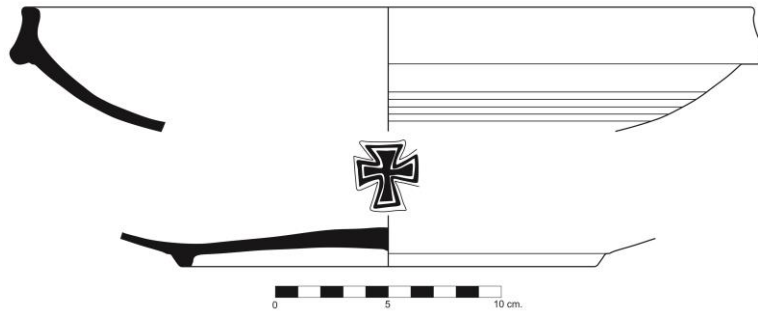
Figür 2: Kat.10-11: E.Sebaste LRC/F1
Kat.12-18: E.Sebaste LRC/F2

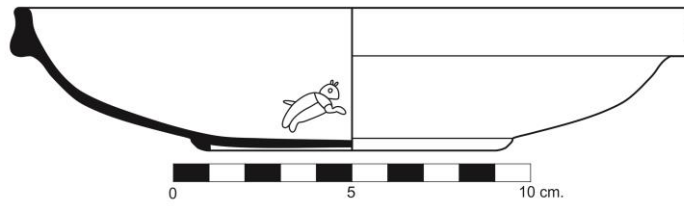
Figür 3: Kat.19-21: E.Sebaste LRC/F2
Kat.22-27: E.Sebaste LRC/F3

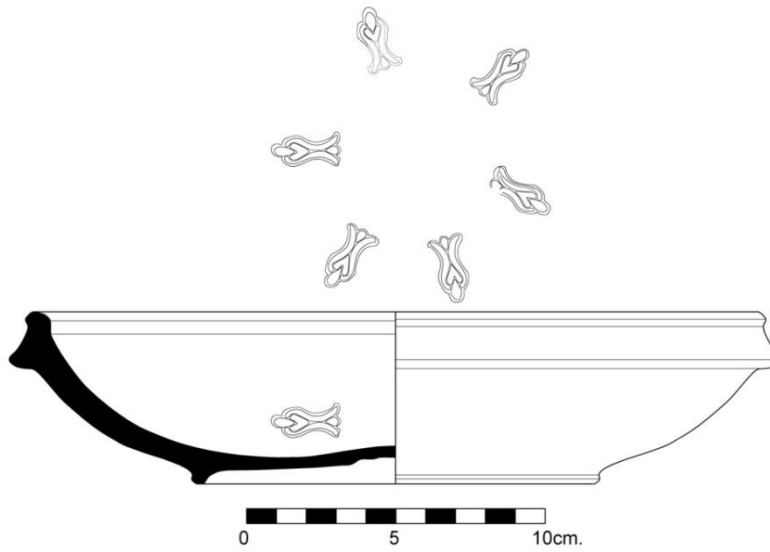
Kat.No.28

Kat.No.29

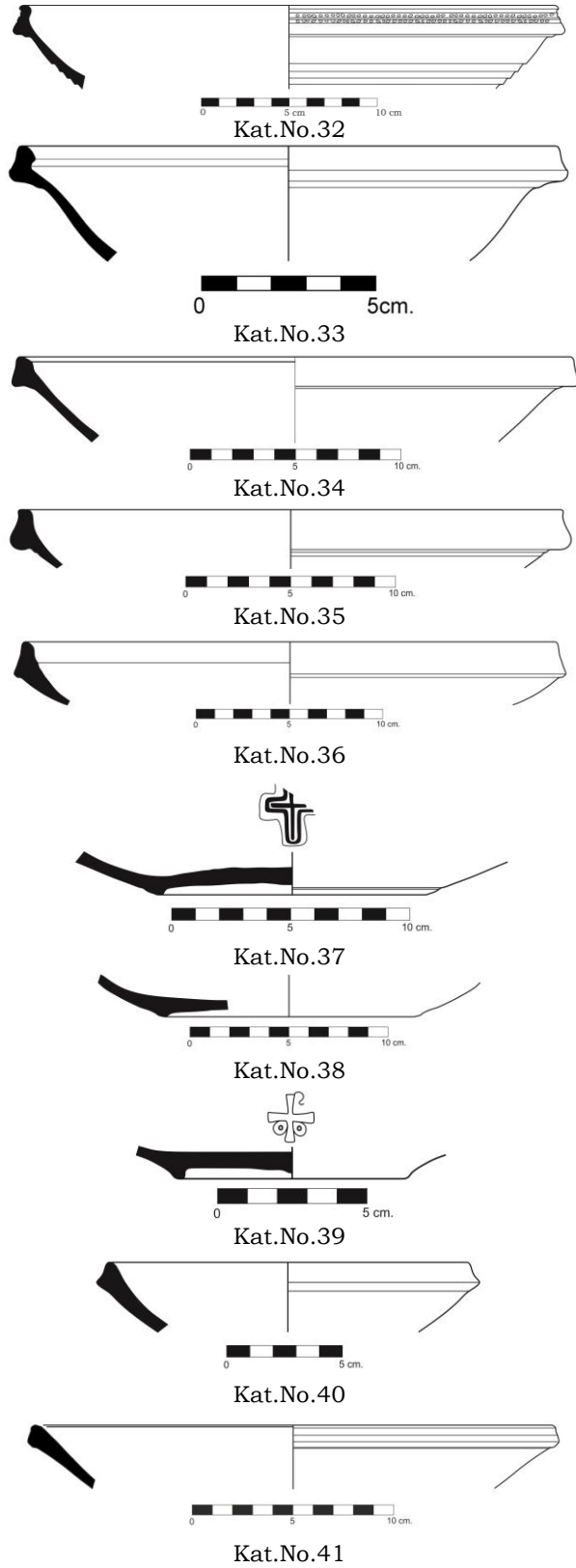

Kat.No.30

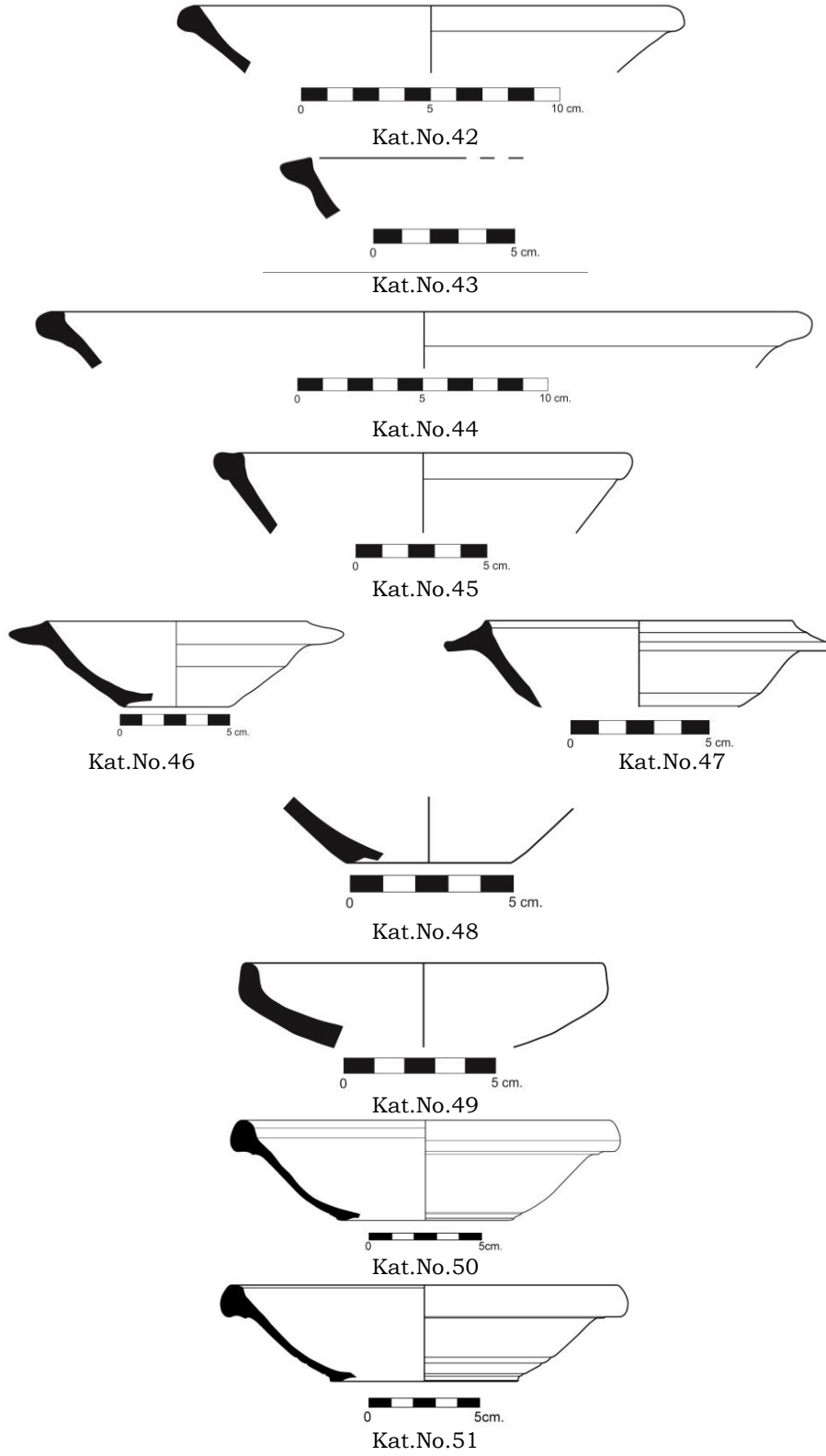

Kat.No.31

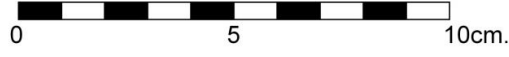
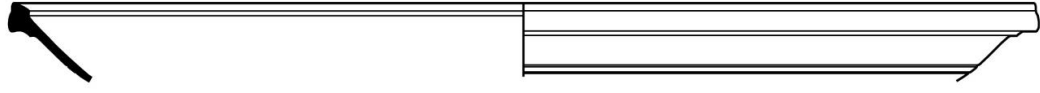
Figür 4: Kat.28-31: E.Sebaste LRC/F3

Figür 5: Kat.32-39: E.Sebaste LRC/F3
Kat.40-41: E.Sebaste LRC/F4

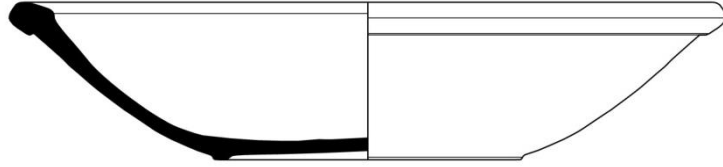
Figür 6: Kat.42-43: E.Sebaste LRC/F6, Kat.44-45: E.Sebaste LRC/F7
Kat.46-47: E.Sebaste LRC/F8, Kat.49: E.Sebaste LRC/F9,
Kat.50-51: E.Sebaste LRC/F10

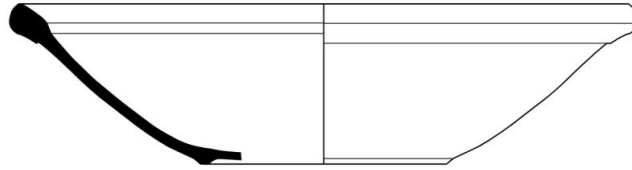
Kat.No.52

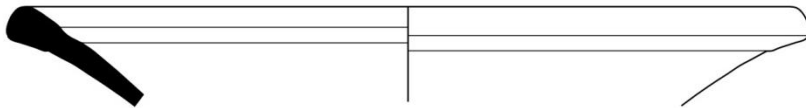
Kat.No.53

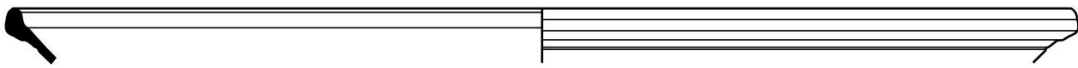
Kat.No.54

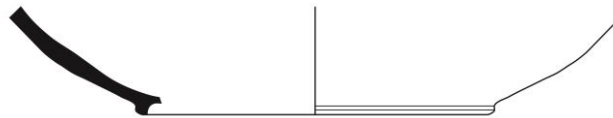
Kat.No.55

Kat.No.56

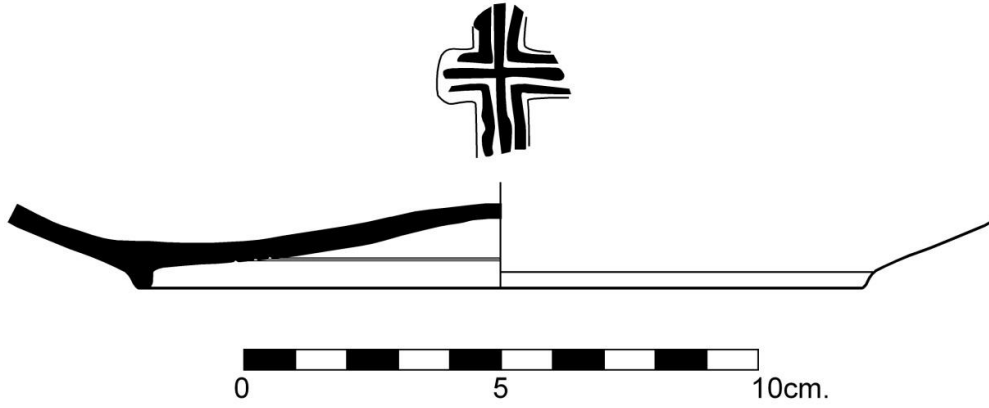

Kat.No.57

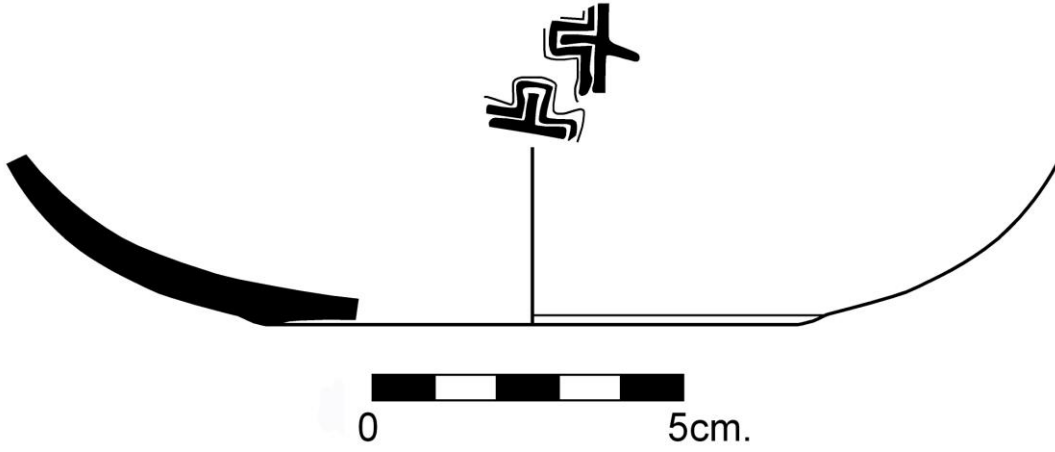

Kat.No.58

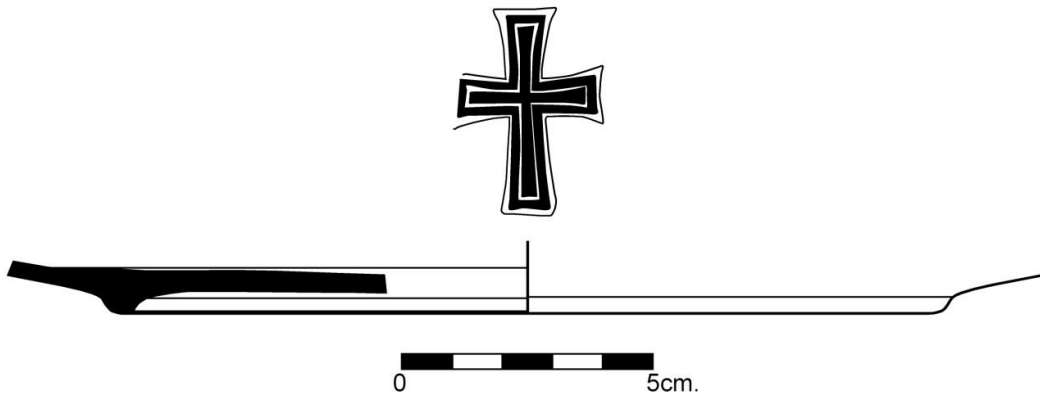
Figür 7: Kat.52-58: E.Sebaste LRC/F10

Kat.No.59

Kat.No.60

Kat.No.68

Figür 8: Kat. 59-60, 68: E.Sebaste LRC/Bezemesli kaide parçaları

358

OANNES
5 (1)

Figür 9: E.Sebaste LRC/F1

Figür 10: E.Sebaste LRC/F2

360

OANNES
5 (1)

Figür 11: E.Sebaste LRC/F3

E.Sebaste F4

E.Sebaste F6

E.Sebaste F7

Figür 12: E.Sebaste LRC/F4 – F6 – F 7

E. Sebaste F8

E. Sebaste F9

Figür 13: E. Sebaste LRC/F8 – F9

Figür 14: E.Sebaste LRC/F10

Kat.No.61

Kat.No.62

Kat.No.63

Kat.No.64

Kat.No.65

Kat.No.66

Kat.No.67

Kat.No.68

Figür 15: E.Sebaste LRC/Bezemeli kaide ve gövde parçaları.